

Универзитет у Источном Сарајеву
Бука Карацића 30, 71126 Источно Сарајево

РЕФЕРАТ ЗА ДОДЈЕЛУ ЗВАЊА *professor emeritus*
УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Источно Сарајево,
јуни 2022. године

Кандидат:
Академик, проф. др Вељко Марић

**РЕФЕРАТ ЗА ДОДЈЕЛУ ЗВАЊА *professor emeritus*
УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ**

Академик, проф. др Вељко Марић

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА

На основу члана 54. Став 1. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ број 67/20), члана 34. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и члана 6. Правилника о условима и поступку додјелјивања звања professor emeritus на Универзитету у Источном Сарајеву, а разматрајући Приједлог Наставно-научног вијећа Медицинског факултета Фоча број _____ од __ __ __ маја 2022. године, Сенат Универзитета на сједници одржаној __ __ __ __ 2022. године донио је Одлуку број __ __ __ __ о покретању поступка и именовоа нас у Стручну комисију за писање реферата за додјелу звања professor emeritus академику, проф. др Вељку Марићу и налаже да обавимо оцјену приједлога, његову потпуност и усаглашеност са захтјевима из Правилника, те да цијенећи достављени материјал за писање извјештаја утврдимо да ли предложени кандидат испуњава услове за додјелу звања professor emeritus и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву подносимо сљедећи Реферат.

Умјесто предговора:

Чланови Комисије за писање реферата о избору кандидата академика, проф. др ВЕЉКА МАРИЋА, за додјелу звања professor emeritus изражавају своју захвалност ректору, проф. др Милану Кулићу и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву на указаном повјерењу.

Свјесни одговорности и значаја нашег избора у ову Комисију, желимо истаћи да смо обрађујући добијени материјал за потребе писања реферата покушали да што реалније изнесемо своје мишљење о подобности кандидата за додјелу звања professor emeritus држећи се критеријума за избор прописан Статутом Универзитета у Источном Сарајеву.

Покушавајући да у закључцима дамо своје мишљење о кандидату за додјелу звања professor emeritus, не само кроз научну и библиографску димензију, нисмо могли да пропустимо прилику да говорећи о академику проф. др Вељку Марићу, као угледном и одговорном члану друштвене заједнице, не наведемо и друге не мање значајне видове активности (организационе, политичке, менаџерске, визионарске и др.) у којима је стварао, а које су, исто тако, праћене успјесима и резултатима. Вјерујемо да тиме нисмо непотребно проширили текст, јер би у супротном оштетили тако богату стручну, научну и радну биографију кандидата, и сматрамо да само такав свеобухватан приступ, кандидату за звање professor emeritus, може Сенату Универзитета пружити квалитетне информације о личности каква је академик проф. др Вељко Марић.

РЕФЕРАТ

I БИОГРАФИЈА

Вељко Ј. Марић, дописни члан АНУРС-а, редовни професор Медицинског факултета, доктор медицине, рођен је 25. јануара 1953. године у Слатини, Општина Фоча. Прво формално образовање стекао је у мјесту рођења, а средњу Медицинску школу завршио у Фочи. Студије на Медицинском факултету у Сарајеву завршио је 1977. године. Постдипломске студије и специјализацију из Опште хирургије завршио је 1986. године.

1. ОБРАЗОВАЊЕ: МАГИСТАРСКИ И ДОКТОРСКИ РАД И СТРУЧНО УСАВРШАЊЕ

Магистарске студије

Магистарске студије на Медицинском факултету у Сарајеву завршио је одбраном магистарске тезе под називом „*Секундарни апендицитис акута у склопу илеоцекалног перитонитиса,*“ 6. фебруара 1992. године.

Акутна збивања у илеоцекалној регији код дјецe, навело је аутора да у експерименталном и клиничком истраживању покуша дати допринос у разрјешењу овог проблема. Шест година проспективног рада и праћења на сопственом клиничком материјалу, те прихватање модерног тумачења пермиграције бактерија, сазнања о цеко-илеалном рефлуксу, инкопетентности илеоцекалне валвуле, сазнања о трансмуралном пролазу бактерија, као једним од могућих механизма колонизације перитонеума, те пријетећем перитонитису илеоцекалне регије аутор је приказао релевантне показатеље. У свом раду нашао је корелацију и мјерљиве параметре по којима се поставља исправна индикација за начине лијечења акутног збивања у илеоцекалној регији код дјецe. Овај оригинални рад је скроман допринос научној мисли у хирургији и клиничкој пракси.

Докторске студије

Докторску дисертацију под називом „*Пројена резултата и организације дефинитивног збрињавања ратних повреда у Фочи 1992-1995. године*“ на Медицинском факултету у Београду одбранио је 6. јуна 1996. године.

Аутор је добро процијенио да би била велика штета не искористити у том смислу, нажалост, тако огроман материјал и не обрадити га са стручно-научног аспекта, тим прије што су специфични услови ратовања и низ других околности наметнули нову организацију, нов начин збрињавања повријеђених и из основа одступили од досадашње хируршке доктрине. Он је вредновао резултате повреда, које су нанијете различитим оружјем, сврстане према различитим класификацијама с обзиром на механизам повређивања ткива и органа, а са друге стране подијељене према анатомским локализацијама. Све повреде су биле збринуте у једној установи. Као резултат проучавања транспорта и збрињавања рањеника на властитом материјалу дошао је до закључака да је досадашњи, доктринални став етапно-тријажног лијечења по дубини неприхватљив и неизводљив.

Директни сукоби двије стране одвијали су се у непријатељском окружењу и на ограниченом простору, због чега је санитарски транспорт био немогућ, па је та реалност наметала сасвим нов принцип лијечења на једном мјесту што ближе линији фронта. Постигнути успјешни резултати комплетне радне и војне оспособљености оправдавају промјену модела етапног збрињавања рањеника, који је морао бити напуштен и замијењен комплетним санитарским обезбјеђењем и хируршким збрињавањем на једном мјесту од примарног до дефинитивног, у једној болници према којој је била усмјерена евакуација повријеђених.

Аутор, на основу својих истраживања потврђених искуством, сматра да нису исцрпљене све могућности за боље организовање свих постулата у збрињавању повријеђених. Он не

сматра да је ова студија заокружена цјелина, нити да су оцјене искуства апсолутне и дефинитивне, али вјерује да ће овај рад бити допринос медицинској науци и клиничкој пракси и савременој санитетској тактици.

Стручно усавршавање

Стручно се усавршавао у *Пејсмекер центру у Београду (проф. др Горан Милашиновић и проф. др Милан Павловић)* 2000. године и 2001. године у *Пејсмекер центар Ниш (проф. др Зоран Перишић)*.

Стручно се усавршавао у *University of Szegedin in Hungary (prof. dr Ungi Imre, Department of Cardiology)* 2002. године, Специфичности електричне стимулације срца, мјесец дана увјежбавао процедуре.

University of Pecs in Hungary (prof. dr Weber György) 2005. године, Експериментална хирургија, седам дана пратио рад и организацију овог дијела Центра за биомедицинско истраживање.

American Hospital of Paris, 2008. године, пет дана је боравио, а интересовање је било патологија опште и абдоминалне хирургије, посебно ресекција јетре.

St. Annes University Hospital Brno Czech Republica, 2014. године, седам дана ендоскопске процедуре у васкуларној хирургији.

Homolka Hospital Prague, Czech Republica, десет дана организације интервентне кардиологије 2015. године. *University Hospital Motol Prague, Czech Republica*, 2015. године, процедуре ургентне хирургије.

Allgemeines Kraukenhans der Stadt Vien – Medizinischer Univeresitatscapus, 2016. године, процедуре колопроктологије.

Wilhelminenspital, Vien, 2016. године, процедуре ендоваскуларне хирургије.

У фебруару 2017. године боравио у *Allgemeines Krankenhaus der Stadt Vien-Medizinischer Uneversitats campus*, процедуре интервентне кардиологије.

Октобар 2017. године - посјета Санктпетербуршком државном универзитету, (*Universitas Publica Petropopolitana*), руски федерални јавни универзитет, најстарији и један од највећих универзитета у Русији.

У мају 2017. године борави у Болници *Carpi, via Guido Molinari*, ендоскопске и лапараскопске процедуре.

Године 2017. боравио у *Baggiovara Hospital, via Pietro Giardini – Modena*, нове медицинске технологије и медицинска опрема и едукација из области оксигенотерапије.

Пише и чита француски језик, служи се медицинском литературом на енглеском и руском језику.

2. НАПРЕДОВАЊЕ У СТРУЦИ

Љекар, хирург

По завршетку љекарског стажа и одслужења војне обавезе запослио се у Завод за здравствену заштиту радника „ШИП Маглић“ Фоча и радио све до 1.3.1982. године када прелази на Хируршко одјељење Регионалне болнице „Пролетерских бригада“ у Фочи и ради на пословима клиничког љекара на хирургији. На тим пословима ради све до септембра исте године, када му почиње специјализантски стаж из Опште хирургије, који завршава 6. јануара 1986. године. Тих година почиње његова хируршка каријера са посебним интересовањем за дјецу и дјечију хирургију. Прва стручна и научна истраживања била су у тој области хирургије, а крунисао их је магистарским радом. Исте године, мјесец дана боравио је на Институту мајка и дете у Београду, како би, по том узору, најбоље организовао ту службу у Фочи.

Када је намјеравао да настави свој стручни и научни рад на Медицинском факултету у Сарајеву, долази тежак период деведесетих година, које су порушиле сва његова очекивања. Изузетно амбициозан, са људским, стручним и научним квалитетима, са изузетном радном енергијом, лидерством, смислом за организацију, успио је својим знањем, темељитим и одговорним радом да постане њен директор. Био је то најтежи период постојања те установе чији ће развој креирати и водити до краја 2017. године. Сада је то Универзитетска болница и наставна база Медицинског факултета Универзитета у Источном Сарајеву.

Поред тешког даноноћног рада хирурга у малобројном хируршком тиму фочанске болнице и уз послове њеног директора, професор Вељко Марић, са својим професорима, започиње историјски пројекат ревитализације Медицинског и Стоматолошког факултета у Фочи. Успјешне и добре припреме створиле су услове да прва предавања почну 15. октобра 1993. године. Исте године професор Марић је добио признање примаријуса и изабран у звање асистента на катедри Хирургија.

Професор Марић, као директор Болнице, био је главни носилац свих идеја развоја, одговоран за сва техничка рјешења, организационе радње, те извођења бројних пројеката, а све је то постигнуто у тешком времену. Да се не заборави да је то било ратно и поратно вријеме.

Скромност, упорност, темељитост, истрајност, стручност и углед у друштву проф. Марић је обезбиједио доста лијепога овој установи, а истичемо пројекат „Енергетска ефикасност“ који је болници дао потпуно нови излед и вратио јој нови сјај за наредних шездесет година. Проф. Марић није одустајао, није себе жалио и на крају свога радног вијека, него је и даље својим угледом добио подршку и средства за нови пројекат „Модернизација и опремање Универзитетске болнице“, који је највеће улагање од 1958. године. Створиће се услови за нове дијагностичке и интервентне процедуре.

Ако се људи цијене по ономе шта су урадили и оставили иза себе, радећи и стварајући, онда проф. Марић спада у ту групу. Много је урадио и оставио, а то је највећи споменик који је могао да подигне за живота онима који су га разумјели и подржавали његове идеје и све што је радио. Оправдао је повјерење својих претходника, својих учитеља и може се поредити са највећим неимарима овога простора. др сц. мед. Александром Голдбергером и академиком Боришом Старовићем.

3. АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ

Асистент, доцент, редовни професор, шеф Катедре за хирургију, продекан, декан Медицинског факултета у Фочи, Универзитета у Источном Сарајеву.

За професора Марића посебно тешка је била и 2005. година када је, уз све обавезе које је имао, морао преузети функцију декана Медицинског факултета све до 2012. године. Наставио је оплемењивање визије и давањем новог живота у идеју својих професора, пењући се још више на спирали успјеха доприносећи наставку овог пројекта.

Тада се показала његова лидерска способност. Окупио је три генерације на истом задатку - да направе добар Медицински факултет. Формирао нове студијске програме и нове медицинске службе засноване на савременим методама лијечења. Његов стваралачки дух стално је тежио ка новим изазовима. Ради на унапређењу наставе, афирмацији факултета, научноистраживачком раду, пројектима, клиничким студијама, стварању новог кадра и са сериозним оперативним захватима учествује у збрињавању повријеђених и

обољелих. Активно је укључен у реформу наставног програма на Медицинском факултету, са циљем да се постигне ефикасније студирање, а да реформа не смањи стручност доктора који носе диплому овога факултета.

Поред блиставе каријере хирурга, ништа мање значајна није ни његова каријера универзитетског наставника. *Године 1993. постаје асистент.* Послије одбрањене дисертације из области хирургије *1996. године изабран је у звање доцента,* касније слиједе избори до *редовног* професора *2005. године.* Још као доцент изабран је за *продекана,* а *2005. године* за *декана* Медицинског факултета у Фочи Универзитета у Источном Сарајеву, у континуитету *два мандата.*

Шеф је Катедре за хирургију за редовну наставу на Медицинском факултеу у Фочи Универзитета у Источном Сарајеву од 2012. до 2017. године. Члан је Наставно-научног вијећа, председник је и члан Комисије за специјалистичке испите из хирургије. Ментор је научних теза, председник и члан Комисије за оцјену и одбрану магистарских теза и докторских дисертација. Члан је Сената Универзитета у Источном Сарајеву.

Посебне области стручног и научног интересовања су: дјечија и абдоминална хирургија, онколошка хирургија, колопроктологија и ратне повреде и масовни трауматизам, интервентне процедуре у кардиологији и ендоваскуларној хирургији, лапараскопске процедуре у абдоминалној и ендокриној хирургији, гдје је дао значајан допринос развоју ових дисциплина у нашим оквирима и едукацији бројних љекара.

Професор Марић један је од најкориснијих аутора за Републику Српску у историјском пројекту обнове и спасавања сарајевског Медицинског и Стоматолошког факултета. Ову захтјевну улогу у ревитализацији Медицинског факултета могао је успјешно извршити, јер је посљедњих 30 година као директор и најугледнија личност у здравству те регије и болнице Фоча, својим прегалаштвом у раду постао неприкосновени ауторитет у здравство.

Од почетка покретања иницијативе да Фоча постане мјесто гдје ће у рату, прво привремено, а касније и стално бити утемељен Медицински факултет, професор Марић је био одани и искрени домаћин, и још бољи сарадник за провођење тог пројекта. Подвиг обнављања Медицинског факултета, који и из данашње перспективе изгледа немогућ, остварен је у суровом рату, у непријатељском окружењу под санкцијама и у општем сиромаштву. Да би се процијенио пуни значај овог подухвата, вјероватно ће требати

сачекати суд генерација младих који долазе. Нама, савременицима даје се прилика да укажемо на већ сада видљиве користи које су добијене са опстанком Медицинског факултета у Фочи.

Као директни насљедник сарајевског Медицинског факултета, заједно са својим професорима који су радили на факултету у Сарајеву, Медицински факултет у Фочи сачувао је и одржао углед и традицију деценијског постојања.

Ревитализацијом Медицинског факултета успјело се за науку, професију, културу и одрживу самосталност Републике Српске сачувати непроцјенљив и ненадокнадив, деценијама стваран интелектуални потенцијал медицинских кадрова, који су протјерани из Сарајева. Многи од њих су били пред пензијом, а расути по бившим републикама Југославије животарили ослањајући се на бивше колеге и пријатеље. Овај пројекат професорима, који су успјели да обезбиједи егзистенцију, је омогућио да сачувају достојанство своје професије и као корисни чланови једне нове државе добију заслужену пензију које њихово академско звање заслужује. Обновом рада Медицинског факултета осигурана је будућност здравствене заштите Републике Српске, јер се младим људима у земљи даје могућност одрживог останка у земљи путем школовања за љекаре и стоматологе. Ти млади људи, највећим дијелом били су избјеглице. Изгубивши свој дом, многи од њих нашли су уточиште у кампусу Медицинског факултета у Фочи. Прерано сазрели, дубоко свјесни свог положаја, свим срцем посветили су се учењу, научном раду и свом племенитом и хуманом позиву, настојећи да остваре своје амбиције и снове, а тиме и да дају допринос нашој науци.

Поред многих значајних предности које су добијене наставком рада Медицинског факултета, треба поменути да ће се међу младим љекарима наћи и они који ће се посветити науци и тиме дати допринос медицини, али и овој установи.

Медицински факултет ће, без сваке сумње, остати матица за будуће генерације стручњака, љекара и научника.

4. АКТИВНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА ФОЧА

Професор Марић један је од најкориснијих аутора за Републику Српску у историјском пројекту обнове и спасавања сарајевског Медицинског и Стоматолошког факултета. Ову захтјевну улогу у ревитализацији Медицинског факултета могао је успјешно извршити, јер је посљедњих 30 година као директор и најугледнија личност у здравству те регије и Болнице Фоча, својим прегалаштвом у раду постао неприкосновени ауторитет за здравство у свим структурама града.

Од почетка покретања иницијативе да Фоча постане мјесто гдје ће у рату, прво привремено, а касније и стално бити утемељен Медицински факултет, професор Марић је био одани и искрени домаћин, и још бољи сарадник за провођење тог пројекта.

Подвиг обнављања Медицинског факултета, који и из данашње перспективе изгледа немогућ, остварен је у суровом рату, у непријатељском окружењу под санкцијама и у општем сиромаштву. Да би се процијенио пуни значај овог подухвата вјероватно ће требати сачекати суд генерација младих који долазе. Нама, савременицима даје се прилика да укажемо на већ сада видљиве користи које су добијене са опстанком Медицинског факултета у Фочи.

Као директни насљедник сарајевског Медицинског факултета, заједно са својим професорима који су радили на факултету у Сарајеву, Медицински факултет у Фочи сачувао је и одржао углед и традицију деценијског постојања. Уз добру организацију и огроман напор искориштени су постојећи капацитети Болнице и објекти који су били у власништву „Робних резерви“, а који су највећим дијелом властитим средствима адаптирани, реконструисани и прилагођени у квалитетан простор, са учионицама и амфитеатрима за извођење комплетне наставе на факултету. Тиме су створени услови да млади људи заврше тежак студиј медицине, уз скромне трошкове школовања, у установи која је добро опремљена за студирање у оптималним интернатским условима.

Поред многих значајних предности које су добијене наставком рада Медицинског факултета, треба поменути да ће се међу младим љекарима наћи и они који ће се посветити науци и тиме дати допринос медицини, али и овој установи. Медицински факултет ће, без сваке сумње, остати матица за будуће генерације стручњака, љекара и научника. На понос

свих до данас је уписано 4786 студената, а дипломирало је 1542 кандидата. Специјалистички испит је положило 413, а наставу изводи 250 професора и сарадника.

„Завршавајући овај текст о успјешно проведеном пројекту утемељење једне тако значајне институције као што је Медицински факултет у условима рата, свјесни да, ма колико жељели, нећемо бити у стању да реално оцијенимо праве користи овог пројекта, желимо да бар на кратко онога ко чита упознамо са приближним личним материјалним улагањима и огромним људским и интелектуалним напорима који су подразумијевели остваривање овог пројекта.“

5. ДРУШТВЕНА АНГАЖОВАНОСТ И ПРИЗНАЊА

Професор Марић, поред својих обавеза хирурга, професора, директора, декана био је и два мандата ангажован као посланик у раду Народне Скупштине. Својим радом, идејама и угледом учествовао је у остваривању политике обнове и развоја Републике Српске у цјелини, а кроз рад комисија, клубова, радних тијела Народне Скупштине значајно је допринио и развоју своје средине, не само у области здравствене заштите него и остварењу пројеката везаних за побољшање услова живота.

Професионална и стручна активност

Члан је уредништва националних часописа:

- ✓ Скрипта медика
- ✓ Медицински преглед
- ✓ Биомедицинска истраживања
- ✓ Члан је друштва и Коморе доктора медицине Републике Српске
- ✓ Члан је Асоцијације хирурга Републике Српске и Хируршке секције СЛД-а
- ✓ Члан Удружења колопроктолога, те Европске Асоцијације лапараскопских хирурга

Признања за стручни и друштвени рад

За свој стручни, научни и хумани рад професор Марић добио је бројна признања и награде.

Најдража су му признања од колега које је добио за предани рад у медицини:

- ✓ Хипократову повељу за животно дјело
- ✓ Велики печат Коморе доктора медицине Републике Српске

- ✓ Повељу Хируршке секције Српског лекарског друштва
- ✓ Повељу Медицинског факултета
- ✓ Повељу Универзитета у Источном Сарајеву
- ✓ Орден Светог Саве другог рада Српске Православне Цркве
- ✓ Признање његовог града, Повељу Фоче
- ✓ Признање Предсједника Републике
- ✓ Повељу Капетан Миша Анатасијевић, Универзитет у Новом Саду
- ✓ Почасни члан Српског лекарског друштва, Хируршка секција

II БИБЛИОГРАФИЈА

1. ОБЈАВЉЕНЕ КЊИГЕ И МОНОГРАФИЈЕ

Академик проф. др Вељко Марић више од четири деценије се бави научним, образовним и друштвеним радом, импулсима срца, снагом ума, скалпела и пера, биљежи проучава и коментарише друштвене појаве и збивања у медицини, увијек се придржавајући начела да буде објективан, да се његовим текстовима може вјеровати, јер су они савремени, свеобухватни, тачни и на науци засновани. Он је до сада објавио укупно двадесет седам (27) књига и монографија, од тог броја као аутор објавио је четрнаест (14) монографија, а као писац појединих поглавља или коаутор у тринаест (13). Области које обрађују поједине монографије су разнолике, а крећу се у дијапазону од историјата медицине, посебно везане за развој медицине, до оних у којима се обрађују савремене методе лијечења и рехабилитације познатих обољења, са посебним критичким освртом на резултате. У радовима се најчешће обрађују оне теме и активности, процедуре, технике и резултати лијечења који су постигнути примјеном нових технологија, као што су лапараскопија, електростимулација срца, хипербарична оксигенотерапија и терапија бола. Занимљиво је и то да је професор Марић због посебних потреба насталих након усвајања „Стратешког плана за реформу здравственог система у Републици Српској“, уредник и један од аутора првог уџбеника „ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ“ у Републици Српској.

1. Марић Вељко, Машић Радисав, Старовић Бориша. ОД БОЛНИЦЕ ДО КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА, *Медицински факултет Фоча, Универзитет Српско Сарајево, 1998. године.*

Ова монографија није имала претензију да хронолошки документује вријеме и људе у њему. Аутори су жељели да овом књигом која је прва публикација ове врсте о Болници, за генерације и вријеме које ће доћи, од заборава отму дио оног по чему је треба памтити. Ово утолико више, јер су се у блиској прошлости догодиле преломне године до којих се и од којих се рачуна и мјери вријеме.

2. Марић Вељко. ХИРУРГИЈА ЦРВУЉКА, *Медицински и Стоматолошки факултет Универзитет у Српском Сарајево, 2000. године.*

Сопствени хируршки рад, деценијско искуство, као и дилеме у току дијагностике и лијечења акутног апендицитиса дале су идеју аутору за писање ове монографије. Без обзира што постоје бројне публикације о овој проблематици, ова монографија покушава да представи неки други поглед на проблематику акутног апендицитиса. Аутор нема илузије да ће овом публикацијом бити ријешени сви проблеми дијагностике у нејасним стањима ове болести. Намјера му је да укаже на евентуалне посљедице које могу имати и пацијенти и љекари. Текстуално добро обрађена, написана јасним и стручним језиком, обогаћена разноврсним илустрацијама, сигурно ће помоћи читаоцима да на комплексан начин сагледају проблем и начин који би требало да води успјешној дијагностици и лијечењу пацијената са акутним апендицитисом. Опредјељење да пише о овој хируршкој проблематици, о којој је доста написано и која је и још увијек актуелна, је стручност, способност и смјелост аутора и то треба поздравити.

3. Марић Вељко, Јевтић Миодраг. РЕХАБИЛИТАЦИЈА У ТРАУМАТОЛОГИЈИ И ОРТОПЕДИЈИ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајево, 2009. године.*

Аутори су описали дијагностичке процедуре у рехабилитационој медицини и обрадили опште аспекте рехабилитације код повреда меких и коштаних ткива, а потом сваки сегмент и специфичности повређивања и могућности рехабилитационих поступака у циљу крајњег оспособљавања повријеђених, а значајно мјесто је посвећено посттрауматским компликацијама. У оквиру ортопедске проблематике, аутори су

детаљно анализирали постурални став и одступања у фронталној и сагиталној равни. Треба истаћи да су изнијели најновије ставове из области савремене конзервативне терапије сколиоза. Поред детаљне анализе рахабилитационих поступака код ендопротеза, они су обрадили савремене ставове из области протетике и ортотике. Уџбеник су написали јасним стилем, користили су савремену номенклатуру, а захваљујући педагошком искуству аутора корисно ће послужити свим оним који су анагажовани у лијечењу и функционалном оспособљавању повријеђених и обољелих.

4. Марић Вељко, Рачић Маја. ГЕРИЈАТРИЈА И ЊЕГА СТАРИХ ОСОБА, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2009. године.*

Како се посљедњих деценија значајно повећава број старих особа, нарочито изнад 85. године живота, проучавање проблема у геронтолошкој популацији постаје све важније, јер велики проценат љекара и медицинских сестара проведе свој цијели радни вијек бринући се за старе особе. Посебна пажња у овој монографији посвећује се фундаменталним принципима старења, као што су: биолошке промјене, смањење физиолошке резерве органских система, атипична клиничка презентација акутних или хроничних обољења и стања, те повећана вулнерабилност и изложеност насиљу. Способност да се испуне физички, ментални и социјални изазови често се смањује старењем; оболијевање једног система може узроковати пад функције другог органског система, док фреквенција геријатријских синдрома попут падова и деменције расте. С обзиром на специфичности старије животне доби, приступ геронтолошком пацијенту треба бити другачији у односу на приступ пацијентима других старосних група, а здравствена заштита треба се фокусирати више на бригу и његу, не само на лијечење.

5. Марић Вељко, Рачић Маја. ПОРОДИЧНА МЕДИЦИНА, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2010. године.*

Аутори у овом уџбенику стављају нагласак на примарну здравствену заштиту пацијената и приступ љекара породичне медицине клиничким проблемима. Примарно су обрађена стања која љекари срећу и лијече у амбулантним условима. Ово је први уџбеник породичне медицине на нашим просторима, веома добро и приступачно написан, текстуално добро обрађен, написан јасним и стручним језиком, намијењен студентима

медицине и сигурно ће им помоћи да сагледају један комплексан начин пружања здравствене заштите, али служи и специјализантима и љекарима породичне медицине и представља значајан допринос нашој медицинској литетратури.

6. Цвијановић Радован, Фаркаш Емил, Марић Вељко. ЛАПАРОСКОПСКА ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈА, *Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду, 1998. године.*

Увођење лапароскопске холецистектомије у рутинску праксу, 1987. године је револуционарни допринос хируршкој техници на крају двадесетог вијека. Ова оперативна метода се ширила као пламен и многи хирурзи је прихватају због значајних предности за пацијенте. Аутори су приказали у овој монографији теоријска и практична искуства из области лапароскопске холецистектомије, са критичким освртом на њене могућности, предности, али и пратеће компликације.

7. Јевтић Миодраг, Марић Вељко. ОСНОВЕ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ ОСОБА СА ТЕШКОЋАМА У РАЗВОЈУ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2008. године.*

Идеја и филозофија рехабилитације представљају највиши степен хуманизације и односа међу људима. Ово је већи успјех и домет човјеченства него освајање космоса. Стиче се сигурност да је друштво спремно да помогне човјеку у невољи, која је највећа кад је човјек онеспособљен и изискује потребу за туђом помоћи и његом. Највеће препреке ширег прихватања рехабилитације су предрасуде и равнодушност. Због тога, као најважнији задатак у односу на инвалидне особе је измјена става друштвене заједнице и њених погледа на ова питања. Уџбеник је писан за профил стручњака који ће се бавити овом комплексном проблематиком. Својим клиничким искуством и њима доступном литературом, аутори су покушали да дају кратак преглед ове проблематике како би студенти добили полазне основе за будући рад. Ово је први уџбеник гдје је на једном мјесту обрађена медицинска рехабилитација, и посебно сегмент едукације и социјалне рехабилитације особа са тешкоћама у развоју у нашем окружењу, те представља скроман допринос научној медицинској мисли.

8. Меденица Снежана, Марић Вељко, Петровић Новица. ОСНОВИ ПСИХОПАТОЛОГИЈЕ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2009. године.*

У клиничком приступу душевно обољелој особи, први и најважнији корак јесте процјена његових психичких функција и његовог квалитативног и квантитативног одступања од очекиваног. Ријеч је наиме о коначној реализацији помало заборављене својеврсне психијатријске пропедевтике - психопатологије. Психијатријски аспекти хирургије представљају додатак уџбеничком штиву психопатологије, увод у комплексну проблематику *Liaison* - консултативне психијатрије, као физиолошког израза холистичке природе човјековог бића. Овај уџбеник и његова поглавља су комплетан допринос проучавању проблематике психопатологије на овим просторима.

9. Ђукановић Љубица, Ристић Сениша, Марић Вељко. САВРЕМЕНА ИСТРАЖИВАЊА ЕНДЕМСКЕ НЕФРОПАТИЈЕ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2009. године.*

Аутори у овој монографији су сумирали сазнања о епидемиолошким карактеристикама ендемске нефропатије за коју је постигнута општа сагласност или скоро општа сагласност, и сугерисана питања на која треба одговорити. Посебно је истакнут проблем упорног инсистирања на нетачностима које, с једне стране, бацају лоше свјетло на елементарну компетентност локалних стручњака, док с друге стране охрабрују истраживаче да се усмјере слијепим колосјецима.

10. Петровић Новица, Марић Вељко. НЕУРОЛОГИЈА И ПСИХИЈАТРИЈА ЗА СТУДЕНТЕ СПЕЦИЈАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву и Центар за културу и информисање, 2010. године.*

Ово је модерно конципиран уџбеник неурологије и психијатрије који је намијењен студентима Специјалне едукације и рехабилитације. Текст који се односи на проблеме краниоцеребралних повреда, лобање и мозга, туморе централног нервног система је кондензован, написан јасним стилем и примјерен основној намјени - студентима који немају довољно медицинског знања нити практичног искуства. Уџбеник представља значајан допринос нашој медицинској литератури.

11. Цвијановић Радован, Марић Вељко. ТЕХНИКЕ ЛАПАРАСКОПСКИХ ОПЕРАЦИЈА У АБДОМИНАЛНОЈ ХИРУРГИЈИ, *Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду, 2013. године.*

Дугогодишњи рад аутора у лапараскопској хирургији из разних здравствених установа окупљених око главног уредника је ова написана књига. Не мислим да није могло боље. Негдје се мора стати. Напредак у хирургији не дозвољава да се прикажу сва најсавременија достигнућа, али њихово богато искуство сажето у овом уџбенику ће бити темељ млађима да граде свој пут у овој хирургији. Монографија представља врло важан допринос и по педагошком обухвату материје и по начину едукације нашој научној, стручној медицинској мисли.

12. Кулић Милан, Марић Вељко. ДВАДЕСЕТ ГОДИНА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА У ФОЧИ 1993-2013, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2013. године.*

Двадест година у историјским размјерама није дуг период. Али кад у тешким историјским приликама, у само двадест година успијете да оснујете, одржите, развијете и учините једну институцију респектабилном, то је већ подвиг. На тај пут су са огромним ентузијазмом кренули оснивачи и први декани са једнако пожртвованим професорима и сарадницима и поставили темељ једне познате, признате и савремене образовно-научне институције. Са ове дистанце у овој монографији хронолошки је приказан развој ове институције.

13. Рачић Маја, Ивковић Недељка, Марић Вељко, Кулић Милан. ИСТОРИЈА МЕДИЦИНЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ ЊЕГЕ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2015. године.*

Историја медицине и здравствене његе све се мање проучава на факултетима здравствених наука усљед недостатка времена или све веће заступљености техничких тема. Међутим, историја нам показује како се медицина развила до стадијума у којем се тренутно налази, зашто је истраживање неопходно и зашто га је тешко изводити. У историји налазимо многе лекције из медицине, етике и односа између науке и друштва. Основни циљ уџбеника „Историја медицине и здравствене његе“ је да се студенти

медицине, стоматологије и здравствене његе упознају са општим развојем биомедицинских наука од праисторије до 21. вијека, као и поријеклом, еволуцијом болести, те здравственим и социјалним сегментима развоја медицине.

14. Марјановић Снежана, Марић Вељко, Новица Петовић и сарадници. ОСНОВИ ПСИХОПАТОЛОГИЈЕ (Друго измијењено и допуњено издање), *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2015. године.*

Ради се о уџбеничкој грађи, фундаменталној за потребе наставе психијатрије за студенте медицине. Ријеч је наиме о коначној реализацији помало заборављене потребе писаца уџбеника психијатрије који су за рачун нозологије све више заборављали својеврсну психијатријску пропедевтику - психопатологију. Ово друго допуњено и измијењено издање сматрамо комплетним доприносом проучавању проблематике психопатологије на просторима који су дефинисани употребом српског језика. Овај уџбеник јасно прецизира и дефинише подручја која су неопходна студентима медицине, психологије, специјалистима психијатрије медицинске психологије. Уџбеничка грађа је разврстана у четрнаест поглавља.

15. Кулић Милан, Рачић Маја, Мујовић, Вујадин, Марић С, Марић В, Лаловић Н. БОЛ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2015. године.*

Бол је субјективно искуство које се описује коришћењем неколико различитих особина или карактеристика. Одговор на бол је индивидуалан и зависи од физиологије, личности, претходних догађаја у животу, породице и културе. Ослобођење од бола представља основу терапије и његе пацијената. То није лако постићи ако узмемо у обзир нежељене ефекте терапије бола, балансирање користи и ризика, доступности свих модалитета лијечења и низ баријера у спровођењу терапије и њеног мониторинга. Монографија садржи најновија сазнања и препоруке које треба да послуже као основа за правилну процјену типа бола, рационално прописивање аналгетика у лијечењу бола и унапређење његе обољелих особа.

16. Марјановић Снежана, Рачић Маја, Марић Вељко, Петровић Н, Ристић С. ПСИХИЈАТРИЈА ЗА ЛЕКАРЕ ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ. *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2016. године.*

Психијатрија за лекаре породичне медицине је написана у петнаест поглавља, прилагођена новом излазном профилу лекара, који брину о здрављу своје групе пацијената свих старосних скупина. Уџбеник је прилагођен хитним стањима у психијатрији, психотерапији и болестима зависности. Нова сазнања биолошких, психолошких и социолошких дисциплина омогућавају боље познавање етиологије и патогенезе психичких поремећаја. Све се више указује на важност раног откривања и лијечења душевних поремећа и све више развија секундарна превенција. Обрађена је класификација поремећаја која је корисна у клиничкој пракси, комуникација између професионалаца и за истраживања, те потребе планирања.

17. Марић Вељко, Марић Радмил. МЕЂУНАРОДНИ ДАНИ ХИРУРГИЈЕ. *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2017. године.*

Деценија није период у коме се у потпуности могу сагледати резултати оваквих стручних и научних скупова и посебно њихов допринос даљем развоју хирургије, али је неспорна чињеница да је и овај Симпозијум хирурга оправдао очекивања и да је најбољи начин нашег бољег упознавања, размјене искустава и преношења знања на млађе генерације. Ово је вријеме да се сагледа шта је постигнуто у досадашњих једанаест одржаних симпозијума. Цијенимо да је важност изузетна, јер је потреба за оваквим организовањем била велика. Сада имамо резултате мјерљиве словом и бројем учесника, радова, добрих дискусија и закључака. Можемо са поносом рећи – успјели смо направити праву ствар и све то забиљежити у ову монографију да се не заборави.

18. Марић Вељко, Марић Радмил, Јевтић Милорад, Јевтић Милић Татјана, Марић Кујунџић Хелена. ПОСТОПЕРАТИВНИ ОПОРАВАК, РЕХАБИЛИТАЦИЈА И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА ХИРУРШКИХ БОЛЕСНИКА, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2018. године.*

Постоперативни опоравак, рахабилитација и квалитет живота хируршких болесника представљају специфичан и комплексан медицински и друштвени феномен који подразумијева највиши степен хуманости у односима међу људима. Благодарјећи достигнућима у овој области, савремена медицина је остварила драгоцене резултате и допринијела даљу афирмацију човјечности и бриге о људима, као суштинску идеју на којој се темељи медицинска наука. Њен примарни задатак да помогне човјеку у невољи, односно у ситуацијама када му је живот угрожен болешћу или посљедицама повреда. У овој монографији су изложена истраживања и искуства која се првенствено односе на хируршке болеснике, нарочито у контексту реализације постоперативних поступака и рехабилитационих захтјева којима се инвалидним лицима омогућава оспособљавање за достојан квалитет живота. Приликом излагања појединих тематских цјелина, аутори су посветили одговарајућу пажњу и детаљно обрадили: превенцију, посљедице хируршких интервенција, ожиљке, контрактуре, декубитус, атрофије и др. Аутори су се у раду ослањали на најновије научне ставове и савремену медицинску литературу, посебно из области: третмана и рехабилитације ортопедских неурохируршких, васкуларних, кардиохируршких, пулмолошких и онколошких болесника.

19. Марић Вељко, Марић Радмил. МЕЂУНАРОДНИ ДАНИ ХИРУРГИЈЕ У ФОЧИ (друго измијењено и допуњено издање), *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2018. године.*

Искуства и резултати које смо остварили мотивишу нас да истрајемо и наставимо са организовањем Симпозијума хирурга у Фочи који ће увијек потврђивати оправданост свога постојања. Овим слиједимо једну од темељних порука утемељивача модерне хирургије у Србији, проф. др Војислава Суботића: „Колико се боље српски хирурзи познају, толико ће развој хирургије у Србији бити бољи“. Цијенимо да је важност изузетна, јер је потреба за оваквим организовањем била велика, и зато постављамо питање: "Да ли је било могуће, у граду далеко од великих урбаних, индустријских и културних центара организовати овакве научне скупове?". Одговор треба потражити у нашој идеји претвореној у ову монографију за јуни мјесец 2018. године.

20. Марић Вељко, Лоза Весна, Марић Радмил, Сениша Којић, Лукић Ружица, Кујунџић Бојан, Лоза Ђерић Бојана, Марић Кујунџић Хелена. ПЕЈСМЕЈКЕР-ЕЛЕКТРОСТИМУЛАТОР ЧУДЕСАН ЛИЈЕК ЗА БОЛЕСТИ СРЦА, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2018. године.*

Сигурно да пет деценија није кратак период од када је дио наше екипе почео са уградњом пејсмејкера. Били су четврта екипа и четврти Пејсмјејкер центар у Југославији. Вријеме је учинило своје и узело најљепши период када се могло стварати и урадити више у медицини. Ови искусни професионалци нису мировали, већ су кренули са припремама да би први стални пејсмејкер уградили у Фочи, у овом кампусу медицинског знања гдје су се сусрели намјерно или случајно стари пријатељи на истом задатку да би својим ангажовањем помогли бржи развој већ утемељеном Медицинском факултету у овом граду. Први стални пејсмејкер у Фочи уграђен је 2000. године. Данас 2018. године и даље смо један од два центра у Републици Српској, први смо у Босни и Херцеговини имплантирали ЦРТ пејсмејкер. Садашња екипа је задржала курс старе школе да су имплантатори хирург и кардиолог, јер самостално рјешавају ране и касне постоперативне компликације, без обзира на окружење гдје кардиолози преузимају иницијативу самосталног рада. Монографија је писани извјешетај и својеврстан печат развоју Пејсмејкер центра у Фочи. Видљива је помоћ ових двадесет година свих колега који су са нама имплантирали све модалитете пејсмејкера у овом Кампусу.

20. Марић.Вељко, Јевтић Р. Милорад. КИНЕЗИТЕРАПИЈА У КЛИНИЧКОЈ ПРАКСИ, *Медицински факултет у Фочи, Универзитет у Источном Сарајеву, 2018. године.*

Кинезитерапија у клиничкој пракси има централно мјесто у процесу оспособљавања повријеђених и обољелих особа. Рукопис заиста пружа велики број најновијих информација у подручју кинезитерапије. У општем дијелу дат је опис дијагностичких процедура и преглед основних топографских и функционалних карактеристика локомоторног система. У општем дијелу обрађени су општи аспекти кинезитерапије код повреда меких и коштаних структура, а у специјалном дијелу су детаљно обрађени тјелесни сегменти и рехабилитациони поступци у циљу крајњег оспособљавања повријеђених особа. У дијелу клиничка пракса обрађене су кинезитерапијске технике,

третмани и постоперативни проблеми повређивања. *Монографија* је написана јасним стилем, коришћена је савремена номенклатура.

22. Биљана Мијовић, Јања Бојанић, Вељко Марић, Слободан Станић. ХОСПИТАЛНА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, 2019. године.*

Овај модерно конципирани уџбеник представља компромис теорије и праксе на нашим просторима. Освијетлио је област хоспиталне епидемиологије и написан је на што једноставнији начин за студенте медицине, здравствене његе. Међутим, уџбеник је надмашио ову намјеру, па га могу користити и студенти другог и трећег циклуса академских студија, као и специјалисти сродних занимања.

23. Вељко Марић. ПУТ КОЈИ САМ ОДАБРАО, *Свет књиге, Београд, 2019.*

Застао сам и запитао се: да ли је моје виђење добро и могу ли одговорити задатку да напишем ову научно популарну књигу? Да ли ће читалац правилно разумјети моје мотиве, циљеве и намјере? Човјек треба да пише докле год има шта да каже. Изнио сам своје виђење које сам годинама складиштио. Живот иде испред мене, шири ми пут, али не утабава, то морам сам, тај пут није пука пројекција и на њему никада не недостаје тишина, него музика. Ако некада на свом путу дођеш у недоумицу куда даље, осврни се и погледај одакле си пошао, немој себи постављати границе и немој рећи да не можеш. Свјестан сам да сам духовношћу, културом пуном свеколике мудрости и богатим душевним животом, са високим моралним и карактерним особинама, познавањем струке, великом радном енергијом и упорношћу мора водити борба за медицинску истину, против свих појава импровизације у медицинском понашању. Без сваке сумње књига заслужује пажњу и треба је прочитати, јер својом истином потврђује да посвећеност, рад и снажна мотивација изабраних и добро мотивисаних људи и у најгорим условима могу да остваре чуда.

24. Самир Делибеговић, Горан Крцалић, Фуад Пашић, Вељко Марић и сарадници. ХИРУРГИЈА/КИРУРГИЈА, *Добра књига Сарајево, Удружење ендоскопских хирурга Босне и Херцеговине, Тузла, 2020. године.* Књига је писана тако да буде модерна, прегледна, да лако упућује на ствари важне студентима медицинских факултета и специјализантима хирургије. Трудили смо се да дамо задње информације, јер је хирургија динамична дисциплина, која се посљедњих година убрзано мијења, евалуира, модернизује, технологија и роботика основне су карактеристике тог процеса. Надамо се да ће књига Хирургија-Кирургија бити доступна свим студентима и специјализантима хирургије у Босни и Херцеговини, да ће бити читана и да ће у годинама које долазе бити осавременењена методама које се данас развијају.
25. Вељко Марић, Р. Марић, С. Којић, Д. Бокоњић, В. Митровић, Н. Арсенијевић, И. Јовановић, Х. Марић Кујунџић, Б. Кујунџић, М. Јовановић, Р. Лукић, А. Алихоџић Пашалић, Р. Ивановић, М. Кулић, Ј. Крунић, С. Машић. КИСЕОНИК ЈЕ ЖИВОТ, АЛИ... *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, Свет књиге, Београд, 2020. године.*

Развој технологије посљедњих година увео је нове принципе и технике којима се брже и тачније добијају подаци који донедавно нису били доступни. Познавање сложених међусобних структура и функција ткива, органа, органских система и организма у цјелини услов је да ова помоћна техника буде активни учесник у обављању једног од најодговорнијих послова. Цијенимо да је значај изузетан, јер је потреба за таквим терапијским третманом била велика. Наша казивања о хипербаричном кисеонику биљежимо у годинама Нобелове награде тројници лауреата (William G. Kaelin, Gregg L. Semm, Peter J. Ratcliffe) за заједничко откриће које показало је да је реакција организма на промјене нивоа кисеоника у животној средини директна посљедица расположиве количине кисеоника у ћелијама. Његов основни значај познат је вијековима, али процес прилагођавања ћелија промјенама нивоа кисеоника је био мистерија. Монографија долази у право вријеме и даје смјернице и упутства за примјену хипербаричног кисеоника за широк спектар индикација, различитих болести и тешких клиничких стања у медицини. Њена структура одређена је намјером аутора да сеобухватно представи

синтетичке резултате деценијских истраживања у области хипербаричне медицине и да сагледа све важне сегменте у контексту тренутног развоја савремене медицинске мисли.

26. Вељко Марић, Р. Марић, Д. Бокоњић, В. Митровић, И. Јовановић, Х. Марић Кујунџић, Б. Кујунџић, М. Јовановић, Р. Лукић, А. Алихоџић Пашалић, Р. Ивановић. ИГЛОМ И КАНИЛОМ ДО ПРАВЕ ДИЈАГНОЗЕ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, Свет књиге, Београд, 2020. године.*

Аутори овога рукописа настојали су да понуде читаоцу концептуално богато илустровану и лако читљиво штиво. Прекомјерно писање ових дијагностичких и терапијских поступака систематично нуди све што о тим поступцима треба знати. То су строго дефинисана правила, која се у одређеној мјери не могу модификовати и прилагодити постојећим околностима и ситуацијама. О овој теми је много написано, а све то је овдје систематизовано и обрађено, тако да представља наш скроман допринос медицинској литератури и биће користан у свим циклусима медицинске едукације. Монографија обилује и другим квалитетима који је препоручују.

27. Вељко Марић, Мирко Шошић, Драган Данелишен, Марко Вуковић. ХИРУРШКА ПРОПЕДЕВТИКА И ДИЈАГНОЗА У ХИРУРГИЈИ, *Медицински факултет Фоча, Универзитет у Источном Сарајеву, Свет књиге, Београд, 2021. године.*

Ова књига је намијењена студентима медицине, гдје знање о нормалној и патолошкој анатомији људског организма и познавање нормалних и патолошких функција искористе и примијене код прегледа здраве или болесне особе. Аутори су били одлучни да студентово теоретско знање из морфологије и физиологије искористе како би служило као основ за препознавање симптома болести и дијагнозе. Анамнеза и методе физикалног прегледа, детаљно су у књизи обрађене, као изузетно важне за дијагнозу, без обзира на данашњи тренд у медицини који се заснива на прегледима са високо софистицираном опремом, различитим технолошким уређајима и великим бројем лабораторијских процедура.

Уз помоћ хируршке пропедевтике, љекар или студент први пут долази у блиски контакт са хируршким пацијентом. Упознају се са његовим субјективним проблемима због којих он тражи њихову помоћ и упознају се са физикалним знацима хируршке болести које чулима додира, вида и слуха могу дијагностиковати. Студент учи основне принципе и методе који воде превазилажењу и откривају путева болести и студента воде до дијагнозе. То је знање и искуство генерација љекара које се преноси са генерације на генерацију и које данас користимо. Али то није довољно. Неопходно је научити посматрати, што значи видјети и препознати промјене код пацијента. Треба размислити о ученим нефизиолошким појавама, потражити њихове узроке и повезати их једне са другим, и покушати разумјети. Треба научити медицински мислити како би се доносили логички закључци у оквиру свог чињеничког знања из медицине и онога што је научено код пацијента. Све ово се стиче постепено, кроз учење и искуство. Написали смо књигу из које ће други учити, а знамо колико је труда и преданог рада било потребно за ово писање. Рад на овом рукопису „Хируршка пропедевтика и дијагноза у хирургији“ представљао је подједнако и задовољство, професионални и интелектуални изазов.

2. РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ У МЕЂУНАРОДНИМ ЧАСОПИСИМА.

Професор Марић је аутор и коаутор у педесет пет рада (55) објављених у међународним индексираним часописима у двадесет часописа са *impact factorom* од 0,07 до 5,093 и у зборницима на међународним скуповима учествује са четрдесет осам радова (48), који су видљиви у приложеној документацији (видљиви и у бази података). У њима су обрађене малигне болести, повреде и масовни трауматизам, и друге компатибилне цјелине у хирургији и медицини уопште.

1. Марић В, Супић К, Марић Р, Ђорђевић С. РАТНА ИСКУСТВА У ЗБРИЊАВАЊУ ПОВРЕДА ГРУДНОГ КОША. *Vojnosanit Pregl* 1994;52(1):9–12.

2. Ристић С, Лукић Љ, Максимовић З, Марић С, Марић В, Ковачевић М, Трифуновић Д, Павловић Д, Мијатовић С, Маринковић Ј, Ђукановић Љ. HIGH PREVALENCE OF RISK FACTORS FOR CHRONIC KIDNEY DISEASE IN BALKAN ENDEMIC NEPHROPATHY. *Ren Fail* 2012;34(4):467–71.
3. Миленковић С, Марић В, Цветковић-Дожић Д, Скендер-Газибара М, Берисавац И, Јовановић М, Бојовић Б. КВАЛИТЕТ И ПРИНЦИПИ ДОБРЕ МЕДИЦИНСКЕ ПРАКСЕ У ПАТОЛОГИЈИ. *YUSO ICO 2006- International Journal „Total Quality Menagement and Excellence“* 2006;34:1–2.
4. Марић С, Марић Р, Марић В, Петровић Н, Саратлић В, Марић Х. PAIN THERAPY–OUR EXPERIENCE. *Acta Med Sal* 2011;40(Suppl 1):S28–S31.
5. Марић В, Супић К, Марић Р, Ђорђевић С. УРГЕНТНА ТОРАКОТОМИЈА - ПРЕФЕРИРАЈУЋЕ РЈЕШЕЊЕ У ЗБРИЊАВАЊУ ГРУДНЕ ТРАУМЕ. *Acta Chir Iugosl* 1996;1:169–70.
6. Марић В, Супић К, Марић Р. ЕВАЛУАЦИЈА ДЕФИНИТИВНО ЗБРИНУТИХ ПОВРЕДА НА ЈЕДНОМ МЈЕСТУ ПЕТ ГОДИНА ПОСЛИЈЕ РАТА. *Acta Chir Iugosl* 2001;101:432–3.
7. Марић В, Супић К, Ждрале С. МЈЕСТО СПЛЕНЕКТОМИЈЕ КОД ТРАУМАТСКЕ РУПТУРЕ СЛЕЗИНЕ УЗ КОМЕНТАР СОПСТВЕНОГ КЛИНИЧКОГ МАТЕРИЈАЛА. *Acta Chir Iugosl* 1989;36(Suppl 2):451–3.
8. Марић Р, Потпара Д, Марић В, Марић С, Лаловић Н, Шаренац З, Шешлија И, Ерић Д, Достих М, Марић Х, Давидовић Б. BLOOD VESSEL INJURIES – CASE REPORT. *Eur J Pain* 2013;(1):108–9.
9. Ђук М, Гајанин Р, Малиш М, Ерић Д, Лаловић Н, Марић В. THE IMPORTANCE OF CITOTOLOGY IN DIAGNOSING RARE BREAST CARCINOMA – TWO CASE REPORTS. *Med Pregl* 2013;66(1-2):86–91.

10. Милетић Р, Марић В, Супић К, Марић Р, Ерић Д, Ковачевић М, Марић С, Достић М, Лаловић Н, Потпара Д, Шешлија И, Супић А, Шаренац З, Старовић В, Давидовић Б, Вељовић Д. ANALYSIS OF POSTOPERATIVE COMPLICATIONS AFTER INGUINAL HERNIA SURGERY CARRIED OUT BY BASSINI AND LICHTENSTEIN METHODS. Eur J Pain 2013;(1):242–3.
11. Саратлић Б, Берисавац И, Ашанин Б, Марић С, Марић В. NONSURGICAL PRIMARY TREATMAN OF A CHRONIC SUBDURAL HEMATOMA: FIVE CASES REPORT WITH MEDICAL TREATMENT OR SPONTANEOUS RESOLUTION. Health Med Jurnal 2015; (1):104–8.
12. Ерић Д, Нинковић М, Којић С, Марић Х, Марић В. NASAL RECONSTRUCTION WITH LOCAL NASAL AND REGIONAL FLAPS. Eur J Pain 2013(1):102–4.
13. Ћук М, Гајанин Р, Малиш М, Ерић Д, Марић В, Лаловић Н, Марић Х. ЗНАЧАЈ ЦИТОЛОГИЈЕ У ДИЈАГНОСТИЦИ РЕТКИХ КАРЦИНОМА ДОЈКЕ - ПРИКАЗ ДВА СЛУЧАЈА. Med Pregl 2013;LXVI(1-2):86–91.
14. Марић В, Марић Р, Супић К. НАША ИСУСТВА У ЗБРИЊАВАЊУ РАТНИХ ПОВРЕДА ГРУДНОГ КОША. Zdravstveni radnik 1994;1:63–4.
15. Марић В, Супић К, Марић Р, Ђорђевић С. УРГЕНТНА ТОРАКОТОМИЈА МОГУЋЕ РЈЕШЕЊЕ РАТНЕ ТРАУМЕ ГРУДНОГ КОША. Acta Chir Jugosl 1995;1(Suppl):169–70.
16. Марић В, Супић К, Марић Р. УРГЕНТНА ТОРАКОТОМИЈА РЈЕШЕЊЕ НАС ОПШТИХ ХИРУРГА У ЗБРИЊАВАЊУ РАТНЕ ТРАУМЕ ГРУДНОГ КОША. Acta Chir Jugosl 1998;1:412–3.
17. Марић Р, Ђорђевић С, Марић В, Супић К, Достић М. ОПШТИ ХИРУРГ У ЗБРИЊАВАЊУ РАТНЕ ТРАУМЕ. Acta Chir Jugosl 1995;1:415–6.
18. Марић В. ИСКУСТВА ХИРУРГА У ОТАЏБИНСКОМ РАТУ. Acta Chir Jugosl 1998;1:12–3.

19. Јовановић М, Здравковић М, Јовановић И, Радосављевић Г, Гајовић Н, Здравковић Н, Марић В, Арсенијевић Н. TGF- β AS A MARKER OF ULCERATIVE COLITIS AND DISEASE SEVERITY. Ser J Exp Clin Res 2018;19(3):229–36. DOI:10.1515/SJECR-2017-0019
20. Симовић Марковић Б, Јовановић И, Воларевић В, Здравковић Н, Јовановић М, Здравковић Н, Марић В, Арсенијевић Н, Лукић Ј. POTENTIAL INVERSELY IMMUNOMODULATORY ROLES OF GALECTIN-1 AND GALECTIN-3 IN ULCERATIVE COLITIS. Wulfenia journal 2016;29:188–205.
21. Марић В, Марић Р, Ђорђевић С. МЕЗЕНТЕРИЈАЛНЕ ЦИСТЕ. Acta Chir Jugosl 1990;37: 185–7.
22. Здравковић Н, Павловић М, Радосављевић Г, Јовановић М, Арсенијевић А, Здравковић Н, Марић В, Лончаревић С, Срзентић З, Јовановић И. SERUM LEVELS OF IMMUNOSUPPRESSIVE CYTOKINES AND TUMOR MARKERS IN METASTATIC COLORECTAL CARCINOMA. JUBON 2017;22(5):1–8.
23. Јовановић М, Гајовић Н, Здравковић Н, Јовановић М, Јуришевић М, Војводић Д, Мирковић Д, Милев Б, Марић В, Арсенијевић Н. FECAL GALECTIN-1 AS A POTENTIAL MARKER FOR COLORECTAL CANCER AND DISEASE SEVERITY. Vojnosanit Pregl 2018;76(10):1037–44. DOI: 10.2298/VSP171201007J
24. Јовановић М, Гајовић Н, Јуришевић М, Симовић Марковић Б, Марић В, Јовановић М, Арсенијевић Н, Здравковић Н. FECAL SST2 CORRELATES WITH DISEASE SEVERITY OF ULCERATIVE COLITIS. Vojnosanit Pregl 2019;76(11):1153–61. DOI: 10.2298/VSP171225026J.
25. Јовановић М, Гајовић Н, Здравковић Н, Јовановић М, Јуришевић М, Војводић Д, Марић В, Арсенијевић А, Јовановић И. FECAL GALECTIN-3 A NEW PROMISING BIOMARKER FOR SEVERITY AND PROGRESSION OF COLORECTAL CARCINOMA. Mediators of Inflammation 2018. DOI: 10.1155/2018/8031328.

26. Лукић Р, Гајовић Н, Јовановић И, Јуришевић М, Миаиловић З, Марић В, Поповска Јовичић Б, Арсенијевић Н. PONTENTIAL HEPATOPROTECTIVE ROLE OF GALECTIN-3 DURING HCV INFECTION IN END-STAGE RENAL DISEASE PATIENTS. *Dis Markers* 2017;2017:6275987. DOI: 10.1155/2017/6275987.
27. Ћук М, Гајанин Р, Марић В, Лаловић Н, Васић С, Тодоровић С. GIANT SUBMUCOSAL LIPOMA IN PYLORIC REGION OF THE STOMACH: CASE REPORT. *Virchows Archiv* 2017; 471(Suppl 1):S320–S321.
28. Ћук М, Гајанин Р, Марић В, Кулић М, Рачић М, Марић Р, Васиљевић М, Ковачевић М, Лукић Р, Лаловић Н. TUMOR BUDDING IN THE INTESTINAL-TYPE ADENOCARCINOMA OF THE STOMACH: PROGNOSTIC SIGNIFICANCE. *Virchows Arch* 2015;467(Suppl 1):S1–S130.
29. Ћук М, Гајанин Р, Марић В Кулић М, Рачић М, Марић Х, Васић М, Тодоровић С. TUMOR BUDDING AND E-CADHERIN EXPRESSION IN ADVANCED GASTRIC CARCINOMA: PROGNOSTIC SIGNIFICANCE. *Folia Med* 2016;51(Suppl 1):62–3.
30. Ћук М, Гајанин Р, Марић В, Кулић М, Тодоровић С Васић М. PROGNOSTIC SIGNIFICATION OF GOSEKI CLASIFICATION IN GASTRIC ADENOCARCINOMA. *Virchows Arch* 2017;471(Suppl 1):S196.
31. Ћук М, Гајанин Р, Марић В, Лаловић Н, Тодоровић С, Васић М. PRIMARY ANGIOSARCOMA OF TEN BREAST IN POSTMENOPAUSAL WOMEN: CASE REPORT. *Virchows Arch* 2017;471(Suppl 1):S63.
32. Ћук М, Гајанин Р, Марић В, Лаловић Н, Марић Р, Тодоровић С, Васић М. GIANT HAMARTOMA OF THE BREAST: CASE REPORT. *Virchows Arch* 2017;471(Suppl 1):S304.

33. Станић С, Бојанић Ј, Грубор П, Мијовић Б, Марић В. EXAMINATION OF RISK FACTORS FOR THE DEVELOPMENT OF SURGICAL SITE INFECTIONS. Mater Sociomed 2017;29(2):134–7.
34. Јанковић З, Павловић Пантовић М, Марић В, Гајић А, Стевановић Ј, Ераковић С, Павловић М. NOVEL METHOD FOR SYNTHESIS OF BIOCOMPIBLE HYDROXYAPATITE/PASSIVE OXIDE LAYER ON MODIFIED TITANIUM SURFACE. YU CORR 2017; Књига радова. 264–70.
35. Ристић С, Марић В, Максимовић З, Марић С, Ђукановић Љ. KIDNEYLENGTH IN HEALTHY MEMBERS OF BALKAN ENDEMIC NEPHROPATHY FAMILIES. Hippokratia 2015;19(4):304–8.
36. Мирић Д, Кисић Б, Мирић МБ, Сладоје Д, Новаковић Т, Марић В. DETERMINANTS OF MICROALBUMINURIA IN SERBIAN TYPE 2 DIABETES MELLITUS PATIENTS. International Journal Diabetes in Developing Countries (JDDC) 2016.
37. Ристић С, Лукић Љ, Максимовић З, Марић С, Марић В, Ковачевић М. HIGH PREVALENCE OF RISK FACTORS FOR CHRONIC KIDNEY DISEASE IN BALKAN ENDEMIC NEPHROPATHY FOCA. Ren Fail 2012;34(4):467–71.
38. Риђошић М, Марић В, Томић М, Павловић М. THE ROUGHNESS OF THE ALUMINIUM SURFACE AFTER ELECTROCHEMICAL POLISHING. Zaštita materijala i životne sredine 2017;6(1):58–70.
39. Пухало Сладоје Д, Чанчар О, Марић В, Кисић Б, Павловић Д, Чанчар В. PARTICIPATION OF ADIPONECTIN IN LOW AFFINITY INFLAMMATION IN OBESE PEOPLE. Clin Chem Lab Med 2017;55(spec suppl):S1–S1121. DOI: 10.1515/cclm-2017-5030.

40. Марић В, Јовановић М, Здравковић М, Јовановић М, Гајовић Н, Јуришевић М, Јовановић М, Јовановић П. Иван. INCREASED IL-33 AND IL-17 IN COLORECTAL CARCINOMA PATIENTS WITH SEVERE DISEASE. Ser J Exp Clin Res 2020;21(3):239–45. DOI: 10.2478/sjescr-2018-0034.
41. Јанковић З, Павловић М. М, Марић В, Павловић- Пантовић Р. М, Павловић Г. М. ELECTRICAL CONDUCTIVITY OF POLY (D,L-LACTIDE-CO- GLYCOLIDE) COMPOSITES FILLED WITH GALVANOSTATICALLY PRODUCED COPPER POWDER. Zaštita materijala i životne sredine, Књига радова 2018;4:67–75.
42. Алихоџић-Пашалић А, Марић В, Хаџисмаиловић А, Пилав А, Грбић К. COMPARISON OF EFFICIENCY OF PLEURODESIS BETWEEN VIDEO ASSISTED THORACOSCOPIC SURGERY (VATS) AND STANDARD THORACOSTOMY. Acta Inform Med 2018;26(3):185–9.
43. М. Jovanović, N. Gajović, M. Jurišević, B. Simović Marković, V. Marić, M. Jovanović, N. Arsenijević, N. Zdravković. FECAL SST2 CORRELATES WITH THE DISEASE SEVERITY OF ULCERATIVE COLITIS. Vojnosanit Pregl 2019;76(1):1153–61.
44. М. Џук, R. Gajanin, R. Marić, V. Marić, S. Todorović, M. Vasić. PRIMARY BREAST ANGIOSARCOMA IN POSTMENOPAUSAL WOMEN WITH A PICTURE LIKE KASABACH-MERRITT SYNDROME – A CASE REPORT. Vojnosanit Pregl 2021;78(4):475–8.
45. Н. Marić, G. Šupić, L. Kandolf Sekulović, V. Marić, Ž. Mijušković, T. Radević, M. Rajović, Z. Magić. DNMT1 AND DNMT3B GENETIC POLYMORPHISMS AFFECT THE CLINICAL COURSE AND OUTCOME OF MELANOMA PATIENTS. Melanoma Research 2019;29(6):596–602. DOI: 10.1097/CMR.0000000000000612

46. M. Jocić, N. Gajović, M. Jurišević, M. Jovanović, N. Zdravković, N. Arsenijević, V. Vuković Dejanović, V. Marić, B. Milev, M. Jovanović. COLORECTAL CARCINOMA: EVALUATION OF SYSTEMIC VALUES OF IL-1 AND IL-33 PATIENTS WITH AND WITH AND WITHOUT THROMBOCYTOSIS. *Vojnosanit Pregled* 2021;78(6):627–34. DOI: 10.2298/VSP190910110J
47. V. Marić, M. Jovanović, M. Zdravković, M. Jovanović, N. Gajović, M. Jurišević, M. Jovanović, P. I. Jovanović. INCREASED IL-33 AND IL-17 IN COLORECTAL CARCINOMA PATIENTS WITH SEVERE DISEASE. *Ser J Exp Clin Res* 2020;21(3):239–45. DOI: 10.2478/sijecr2019-0034
48. M. Dimitrijević-Stojanović, M. Shuang Gang, L. Yong, M. Jovanović, S. Trifunović, V. Jevtić, N. Gajović, M. Jurišević, N. Tanić, R. Lukić, V. Marić, I. Jovanović, N. Arsenijević. POTENCIJALNI ANTITUMORSKI EFEKTI EKSTRAKTA ENDEMIČNIH BILJNIH VRSTA REPUBLIKE SRBIJE NA MIŠIJOJ ČELIJSKOJ LINIJI KARCINOMA DOJKE. Simpozijum Efekti aktivnih supstanci u eksperimentalnih in vitro i in vivo modelima. Kragujevac, Zbornik radova 2019;5:24–25.
49. A. Alihodžić-Pašalić, V. Marić, Ilijaz Pilav. EFFECTS OF VIDEO ASSISTED TORACOSCOPIC PLEURODESIS ON LIFE QUALITY OF PATIENTS WITH MALIGNANT PLEURAL EFFUSIONS. *Medical Journal* 2019;25(1,2):17–21.
50. B. Konovalov, A. A. Franich, M. Jovanović, M. Jurišević, N. Gajović, Marina Jovanović, N. Arsenijević, V. Marić, I. Jovanović, M. D. Živković, S. Rajković. SYNTHESIS, DNA-BOVINE SERUM ALBUMIN-BINDING AFFINITY, AND CYTOTOXICITY OF DINUCLEAR PLATINUM(II) COMPLEX. WITH 1,6 NAPHTHYRIDINE-BRIDGING LIGAND. *AOC* 2021;35(3):e6112. DOI:10.1002/aoc.6112

51. Sekulić Marković S, Jovanović M, Gajović N, Jurisević M, Arsenijević N, Jovanović M, Jovanović M, Mijailović Z, Lukić S, Zornić N, Vukičević V, Stojanović J, Marić V, Jocić M, Jovanović I. IL 33 CORRELATES WITH COVID-19 SEVERITY, RADIOGRAPHIC AND CLINICAL FINDING. *Front Med(Lausanne)* 2021;8:749569.
52. Jovanović M, Jurišević M, Gajović N, Arsenijević N, Jocić M, Jovanović I, Zdravković N, Đukić A, Marić V, Jovanović M. INCREASED SEVERITY OF ULCERATIVE COLITIS IN THE TERMINAL PHASE OF THE METABOLIC SYNDROME. *Tohoku J Exp Med* 2021;254(3):171–82.
53. Ćuk M, Gajanin R, Marić R, Marić V, Todorović S, Milanović Vasić M. PRIMARY BREAST ANGIOSARCOMA IN POSTMENOPAUSAL WOMEN WITH A PICTURE LIKE KASABACH-MERRITT SYNDROME - A CASE REPORT. *Vojnosanit Pregl* 2021;78(4):475–8. DOI: <https://doi.org/10.2298/VSP180914066C>
54. Jocić M, Arsenijević N, Gajović N, Jurišević M, Jovanović I, Jovanović M, Zdravković N, Marić V, Jovanović M. ANEMIA OF INFLAMMATION IN PATIENTS WITH COLORECTAL CANCER: CORRELATION WITH INTERLEUKIN-1, INTERLEUKIN-33 AND GALECITIN-1. *J Med Biochem* 2022;41(1):79–90.
55. Kujundžić B, Anđelković Z, Marić R, Lukić R, Marić V, Marić H, Obrenović M, Kojić S. PERIODONTAL DISEASE: CORRELATION WITH HISTOLOGICAL AND IMMUNOLOGICAL PARAMETERS. *Ser J Exp Clin Res* DOI:10.2478/sjecr-2020-0024

3. РАДОВИ У ЗБОРНИЦИМА СА МЕЂУНАРОДНИХ НАУЧНИХ СКУПОВА

1. Ерић Д, Цолић М, Кулић Ј, Марић В, Марић Х, Кулић Љ. VASCULARISATION OF THE HYPOTHNAR*S SKIN AS THE BASIS FOR HARVESTING OF THE FLAPS. *1st International Symposium of Clinical and Applied Anatomy. Book of Lectur, 153. September 2009. Novi Sad.*
2. Ерић Д, Нинковић М, Којић С, Марић Х, Марић В. THE NEUROCUTANEOUS FLAPS OF THE LOWER LEG. *Book of Lectur. 11th Congress SRBPRAS, May 2012. Belgrade, Serbia.*
3. Марић Х, Ерић Д, Којић С, Обреновић М, Марић В, Нинковић М. OUR EXPREIECES INTHE RECONSTRUCTION OF THE LOWER LIP DEFECT AFTER EXCISION MALIGNANT TUMOTS. *Book of Lectur. 1st International Congress of plastic Surgery. Ljubljana, Slovenija, 2013.*
4. Трбојевић С, Марић В, Старовић Б, Бегенишић М, Шурбат Р, Јовановић Д, Ђукић Н. AFTER WAR GERD AND TRIPLE THERAPY. *World Congress of Gastro, februar-mart Bankok, 2002.*
5. Марић В, Трбојевић С, Старовић В, Бокоњић Д, Ивановић В. ENDOSCOPES CHEMISTATIS OF BLEEDING PERTICMULCERS AFTER USING OF NESTEROID ANTI INFLAMMATORY DRUGS. *2nd CASH Gastroenterology Meeting EASL Postgraduate Course Management of Cirrhosis of the Liver, jun Dubrovnik, 2002.*
6. Трбојевић С, Марић В, Старовић Б, Бокоњић Д, Ивановић В. Non HOSPITAL TRETMENT OF GASTROENTEROLOGY MEETING, EASL. POSTGRADUATE COURSE MANAGEMENT OF CIRRHOSIS OF THE CLINICALY TERMINAL LIVER CIRRHOSIS WITH SMALL DOSES OF CORTICOSTEROIDS. *2nd CASH Liver, jun Dubrovnik, 2002.*
7. Кнежевић-Ушај, Ктолица К, Марић В, Трбојевић С, Иштван К, Ери Ж. ПРОГНОСТИЧКИ ФАКТОРИ У КОЛОРЕКТАЛНОМ КАРЦИНОМУ: МУТАЦИЈА К-РАС ГЕНА, ЋЕЛИЈСКИ АТХЕЗИВНИ МОЛЕКУЛИ И АНГИОГЕНЕЗА. *ФАЛК симпозијум: 131. и 132. Гастроентеролошка недјеља, Фрајбург, октобар 2002.*

8. Ерић Д, Шаренац З, Шешлија Л, Кулић Ј, Којић С, Марић В, Марић Р, Ђорђевић-Марић С: RECONSTRUCTION OF DEFECTS OF THE FACE AFTER EXCISION OF MALIGNANT SKIN TUMOURS-OUR EXPERIENCES. VI Балкански конгрес пластичне и реконструктивне хирургије, Охрид, 2009.
9. Марић С, Марић Р, Марић В, Марић Х, Каркин-Таис А, Петровић Н, Матковић Т, Матковић Р. OXIDATIVE STRESS AND ACUTE POSTOPERATIVE PAIN. 13th World Congress on Pain. Book of Lectur, Montreal, September 2010.
10. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Симетић В, Милетић Р, Потпара Д, Марић С. IMPORTANCE OF PROCALCITONIN AND C REACTIVE PROTEIN IN EARLY DETECTION OF DENISCENCE OF COLORECTAL ANASTOMOSIS IN PATIENTS OPERATED ON DUE TO RECTAL CANCER. 9th Biennial International Symp. of Colopro, Belgrade. Book of Lectur 2014;67.
11. Марић С, Марић Р, Достић М, Митровић В, Саркановић Лукић Д, Ерић Д, Ковачевић М, Саратлић В, Старовић В, Милетић Р, Марић В, Марић Х, Karkin-Tais А. SUPERFICIAL CERVICAL BLOCK VERSUS COMBINED SUPERFICIAL PLUS DEEP CERVICAL BLOCK FOR CARTID ENDARTHERECTOMYS: SAFER AND EASIER. 8th Congress of rth European Pain Federation EFIC, Florence, Italy. Book of Lectur 109.
12. Маријановић Б, Марић В, Старовић Б, Марић Р, Кнежевић-Ушај С. РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ПРЕЛИМИНАРНЕ И ДЕФИНИТИВНЕ ОДЛУКЕ ЗА ТИП ОПЕРАТИВНОГ ЛИЈЕЧЕЊА КАРЦИНОМА РЕКТУМА. Трећи симпозијум колопроктолога Југославије. Београд. 2002.
13. Ђорђевић Марић С, Марић Р, Достић М, Чанчар К, Ђорђевић Матковић Т, Марић Х, Матковић Р, Марић В. БАЛАНСИРАНА АНАЛГЕЗИЈА. Десети конгрес анестезиолога и интезивиста. Београд, Зборник радова 2006;1:24.
14. Ђорђевић Марић С, Марић Р, Чанчар К, Достић М, Ђорђевић Матковић Т, Марић Х, Матковић Р, Марић В. ДЕХОМЕН У ТЕРАПИЈИ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. Десети конгрес анестезиолога и интезивиста. Београд, Зборник радова 2006;24–25.
15. Марић В. WAR SURGERY EXPERIANCE IN THE REGION OF OLD HERZEGOVINA. The First Congress of World Serbian Academy of Health sciences the Book of Lectur. 1997;1:8–4.

16. Марић В. URGENT THORACTOMY MAIN GOAL DECISION IN WARS THRAUME OF RIB COGE. *The First Congress of World Serbian Academy of Health sciences the Book of Lectur. 1997;1:24–25.*
17. Цицмил-Сарић Н, Старовић Б, Марић В., Перовић В. MULTIFARIOUS OCCURRENCE OF DIFFERENT MALIGNANT DISEASES IN THE FAMILY-TNHERADITARY RELAFED AND HERIDITARY NOW-RELATED FACTORS. *The Book of Lectur 2001;1:58.*
18. Цицмил-Сарић Н, Старовић Б, Марић В., Перовић В. CLINICAL OBSERVATION IN CURRENT MALIGNANT TUMOR BILAGY. *Book of Lectur 2001;1:57.*
19. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Достић М, Чанчар К, Ђорђевић-Матковић Т, Марић В., Матковић Р, Марић Х. ЕВАЛУАЦИЈА БОЛА У НЕПОСРЕДНОМ ПОСТОПЕРАТИВНОМ ПЕРИОДУ. *Десети Конгрес анестезиолога и интезивиста. Београд, Зборник радова. 2006;1:25.*
20. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Достић М, Чанчар К, Ђорђевић-Матковић Т, Марић В., Матковић Р, Марић Х. ПРИМЈЕНА КЕТАНОЛА И ЗОДОЛА У НЕПОСРЕДНОМ ПОСТОПЕРАТИВНОМ ПЕРИОДУ. *Х Конгрес анестезиолог. Београд, Зборник радова. 2006;1:26-27.*
21. Ерић Д, Марић В., Ђокановић Н, Ђурчић Б, Кулић Ј, Којић С, Филиповић М. АНАТОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ARCUS PALMARIS SUPERFICIALIS. *Други Конгрес Српског анатомског друштва са међународним учешћем. Врњачка Бања, Зборник радова. 2008;40.*
22. Ерић Д, Марић В., Ђокановић Н, Ђурчић Б, Кулић Ј, Којић С, Филиповић М. АНАТОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КУТАНЕ ВАСКУЛАРИЗАЦИЈЕ ТЕНАРА. *Други конгрес Српског анатомског друштва са међународним учешћем. Врњачка Бања, Зборник радова. 2008;41.*
23. Марић С. С, Марић Р, Марић В., Ерић Д. DOSUPPLEMENTATION WITH NONENZYMATIC ANTIOXIDANS REDUCE OXIDATIVE STRESS AND PAINAFETR CHOLECYSTECTOMY? *14th World Congress on Pain, Milan, Book of Lectur. 2012.*
24. Марић С. С, Марић Р, Марић В., Марић Х, Каркин-Таис А, Петровић Н, Матковић С. Т, Матковић Р. OXIDATIVE STRESS AND ACUTE POSTOPERATIVE PAIN. *13th World Congress on Pain. Book of Lectur, Montreal, Septembar, 2010.*

25. Марић Р, Ђорђевић Марић В, Ђукић В, Марић С, Лаловић Н, Потпара Д, Марић Х, Перовић В, Шаренац З, Достић М. ХИРУРШКА ТЕРАПИЈА ВЕНСКИХ ОБОЉЕЊА. *Други конгрес флеболога Србије Београд, Зборник радова. 2009.*
26. Марић Р, Марић В, Ђорђевић Марић С, Лаловић Н, Потпара Д, Марић Х, Милетић Р. ГРАДУИСАНА КОМПРЕСИВНА БАНДАЖА - НАША ИСКУСТВА. *Други конгрес флеболога Србије. Београд, Зборник радова. 2009.*
27. Матковић С.Т, Марић С, Марић В, Марић Х, Марић Р. POSTOPERATIVE PAIN ASSESSMENT. Wednesday poster session, *World Congress on pain, (PW015). Montreal, 2010.*
28. Марић С.С, Марић Р, Достић М, Митровић В, Саркановић-Лукић М, Ерић Д, Ковачевић М, Саратлић В, Старовић В, Милетић Р, Марић В, Марић Х, Karkin-Tais А. SUPERFICIAL CERVICAL BLOCK VERSUS COMBINED SUPERFICIAL PLUS DEEP CERVICAL BLOCK FOR CAROTID ENDARTHERECTOMY: SAFER AND ESIER. *Pain therapy, HOPE 87.*
29. Марић С.С, Марић Ј.Р, Марић В, Марић Х, Каркин-Таис А, Петровић Н, Матковић С.Т, Матковић Р. OXIDATIVE STRESS AND ACUTE POSTOPERATIVE PAIN. *World Congress on Pain, Book of Lectur, Montreal, Canada 2010.*
30. Марић В, Марић Р, Супић К. ОПШТИ ХИРУРГ У РЈЕШАВАЊУ ФРАКТУРА У ИНТЕРТРОХАНТЕРНОЈ РЕГИЈИ. *Зборник радова ортопеда и трауматолога Југославије 1997;1:26–7.*
31. Марић В. ХИРУРШКА ИСКУСТВА ОТАЏБИНСКОГ РАТА. *Зборник радова 14. конгреса лекара Србије. 2000;1:90–1.*
32. Јевтић М, Марић В. КИНЕЗИОЛОШКА АНАЛИЗА ПОСТУРАЛНОГ СТАВА. *Зборник радова, Крагујевац. 2009.*
33. Марић Р, Ђорђевић С, Марић В, Достић М, Лисов М. ПРИМАРНО ЗБРИЊАВАЊЕ ПОВРЕДА ЕКСТРЕМИТЕТА. *Зборник радова. Ужички дани, 1994;1:417–8.*

34. Достих М, Чанчар К, Ђорђевић С, Лисов М, Марић Р, Марић В. ЗБРИЊАВАЊЕ КРАНИОЦЕРЕБРАЛНИХ ПОВРЕДА. *Зборник радова. Ужички дани, 1994;1:418–9.*
35. Марић В, Ђорђевић С, Марић Р, Супић К. РАНИ РЕЗУЛТАТИ ХИРУРШКОГ ЛИЈЕЧЕЊА УРАСЛОГ НОКТА КОД ВОЈНИКА У ЗАДЊЕ ДВИЈЕ РАТНЕ ГОДИНЕ. *Српски архив. 1993;11(12):338–40.*
36. Милетић Р, Марић Р, Марић В, Потпара Д, Батинић Д. SUBMUCOUS COLONIC LIPOMA PRESENTING WITH OLCULZION AND BLEEDING (CASE REVIEW). *8th Biannual international symposium of coloproctologu. Book Lectur 138. Belgrade, Serbia, 2012.*
37. Ђукић Н, Шкипина Б, Марић В. ПРОЦЈЕНА РЕЗУЛТАТА ПОШТЕДНЕ ХИРУРГИЈЕ РАКА ДОЈКЕ У ОДНОСУ НА РАДИКАЛНУ МАСТЕКТОМИЈУ. *Зборник радова, Котор. 2005.*
38. Лаловић Н, Вељовић Ђ, Марић В. УРГЕНТНА СПЛЕНЕКТОМИЈА. *Зборник радова, Котор. 2005.*
39. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Марић В, Старовић В, Достих М. АМБУЛАНТА ЗА ТЕРАПИЈУ БОЛА - НАШЕ ТРОГОДИШЊЕ ИСКУСТВО. *Књига радова, Београд. 2009.*
40. Торлак А, Марић В, Супић К. ПРИКАЗ СЛУЧАЈА СА СТРАНИМ ТИЈЕЛИМА У ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНОМ ТРАКТУ. *Здравствени радник 1989;16(36):366–7.*
41. Марић Х, Недељковић А, Ерић Д, Којић С, Марић В, Нинковић М. М. LOCAL FLAPS IN THE RECONSTRUCTION OF THE FACIAL DEFECTS AFTERT EXCISUON MALIGNANT SKIN TUMORS. *2nd International Congress of Plastic Surgery „Fellows in Science“, Дубровник, 2015.*
42. Торлак А, Марић В, Ждрале С, Супић К. СТРАНА ТИЈЕЛА У ПРОБАВНОМ ТРАКТУ СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА СПЕЦИФИЧНУ ГРУПУ БОЛЕСНИКА. *Здравствени радник. 1990;17(37):376–7.*

43. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Милетић Р, Потпара Д, Симетић В, Ђорђевић Марић С. ЗНАЧАЈ ПРОКАЛЦИТОНИНА И Ц-РЕАКТИВНОГ ПРОТЕИНА У РАНОЈ ДЕТЕКЦИЈИ ДЕХИСЦЕНЦИЈА КОЛОРЕКТАЛНИХ АНАСТОМОЗА КОД ПАЦИЈЕНАТА ОПЕРИСАНИХ ЗБОГ КАРЦИНОМА РЕКТУМА. *Зборник радова Деветог конгреса колопроктолога. Београд, 2014;1:67.*
44. Марић Р, Митровић В, Марић В, Потпара Д, Лаловић Н, Марић Х, Симетић В, Милетић Р, Ђурчић Б, Достих М, Аврамов С. CAROTID SURGERY: DEVELOPMENT AND RESULTS *The 65th International Congress of the European Society of Cardiovascular and Endovascular Surgery ESCVS. Beograd Journal of Cardiovascular Surgery 2016;57(suppl 2):146–7.*
45. Ерић Д, Цолић М, Кулић Ј, Којић С, Марић В, Кулић Љ, Марић Х. VASCULARIZATION OF THE HYPOTHENAR SKIN AS THE BASIS FOR HARVESTING OF THE FLAPS. *1ST INTERNATIONAL Symposium of Clinical and Applied Anatomy. Novi Sad Serbia, September 2009, Abstract book, 153.*
46. Чаировић А, Марић В. МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНОСТ У СТОМАТОЛОГИЈИ. *Национални семинар I категорије В-1055/17-II. Краљево, септембар 2017.*
47. Ерић Д, Нинковић М, Којић С, Марић Х, Марић В. TEN NEURO CUTANEOUS FLAPS OF THE LOWER LEG. *11th Congress SRBPRAS, May 2012. Belgrade, Serbia. Abstract book.*
48. М. Димитријевић-Стојановић, М. Схуанг Ганг, Ј. Јонг, М. Јовановић, С. Трифуновић, В. Јевтић, Н. Гајовић, М. Јуришевић, Н. Танић, Р. Лукић, В. Марић, И. Јовановић, Н. Арсенијевић. ПОТЕНЦИЈАЛНИ АНТИТУМОРСКИ ЕФЕКТИ ЕКСТРАКТА ЕНДЕМИЧНИХ БИЉНИХ ВРСТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА МИШИЈОЈ ЋЕЛИЈСКОЈ ЛИНИЈИ КАРЦИНОМА ДОЈКЕ. СИМПОЗИЈУМ "ЕФЕКТИ АКТИВНИХ СУПСТАНАЦИ У ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИМ *IN VITRO* И *IN VIVO* МОДЕЛИМА". *Крагујевац, 25-26. децембра, 2019.*

4. ПЕТНАЕСТИ МЕЂУНАРОДНИ СИМПОЗИЈУМ ХИРУРГА И ПРВИ СРПСКИ КОНГРЕС МОЛЕКУЛСКЕ МЕДИЦИНЕ У ФОЧИ

Професор Марић је иницијатор и организатор сада већ традиционалног, ове године петнаестог редовног „*Међународног симпозијума хирурга*“ у Фочи. Савремена средства комуникације и информисања у медицини омогућила су и демократизовала приступ врхунској медицини великом броју научних радника.

Међутим, потреба да се на међународном плану организују редовни састанци хирурга на којима би се у директној размјени мишљења упоредили властити резултати и нашла рјешења за актуелне проблеме није тиме престала. Размјена личног и тимског искуства о појединим темама у савременој хируршкој пракси у отвореној дискусији, као што је случај на састанцима у Фочи, је најефикаснији вид стицања новог и унапређење постојећег знања.

Контакти створени на таквом скупу су услов за корисну сарадњу, лишена бирократских процедура у служби пацијената, љекара и медицине. Свака сарадња, а посебно она са установама развијенијим од властите, је сигурно најбољи начин да се избјегне изолација што значи и назадовољење.

На овим састанцима, за које треба рећи да су *јединствени* у Републици Српској и већ сада постали препознатљиви, традиционални и корисни, учествовали су најеминентнији хирурзи, из нашег и ширег окружења: *prof. dr Weber György, Medical Faculty University of Pecs Hungary, проф. др Миломир Нинковић, Klinikum Bogenhausen Munich Germany, проф. др Небојша Рајачић, Kuwait University Kuwait, академик Радоје Чоловић САНУ, академик Мирко Шошић АНУРС, академик Зоран Кривокапић САНУ, prof. dr Gamal-Eldin Mohamed, Hungary, академик Марко Вуковић АНУРС, mr Krishna Menon, College Hospital NHS Foundation United Kingdom, prof. Janos Bezsilla Surgical Department, B-A-Z. County Hospital, Miskole Hungary, проф. др Светолик Аврамов, Медицински факултет Нови Сад, prof. dr Zoltan Szabo MOET Institute San Francisco, prof. dr Andrej A. Kansky University medical Center Ljubljana, prof. dr Laslo Sikorszk, BCS- Kiskun County and University Teaching Hospital, Kecsekemet, Hungary.*

Сваке године избор тема за Симпозијум је предмет пажљивог договора Организационог одбора, који према актуелности и потребама кандидује поједина подручја из хирушке

патологије за главни реферат. Значај састанака огледа се, не само у представљању реферата, већ и у дискусијама које воде еминентни европски експерти. Број учесника ове године је већи, а уз податак да је то петнаести традиционални међународни симпозијум.

Професор Марић је иницијатор и организатор *Првог српског конгреса молекуларне медицине* у Фочи са жељом да постане традиционалан. Конгрес је организован у години када Медицински факултет у Фочи Универзитета у Источном Сарајеву слави тридесет година свога постојања и рада. Окупио је импозантан број учесника: **Српско друштво за имунологију, молекуларну онкологију и регенеративну медицину; *Академију наука и умјетности Републике Српске (АНУРС); *Медицински факултет у Фочи Универзитета у Источном Сарајеву; *Центар за молекуларну медицину и истраживање матичних ћелија Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу; *Медицинску академију Српског лекарског друштва; *Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“; *Медицински факултет Универзитета у Београду; *Медицински факултет Универзитета у Новом Саду; *Медицински факултет Универзитета у Подгорици; *Медицински факултет Универзитета у Нишу; *Стоматолошки факултет Универзитета у Београду; *Институт за медицинска истраживања у Београду; *Медицински факултет Војномедицинске Академије Универзитета одбране у Београду.*

Конгрес има за циљ размјену знања и искуства, као и унапређење сарадње у различитим областима биомедицине: **Механизми онкогенезе и испитивања нових потенцијалних антиканцерогених лијекова синтетског и природног поријекла; *Имунологија тумора, аутоимунских и хроничних инфламацијских болести; *Матичне ћелије и регенеративне процедуре; *Имунологија инфекција (са посебним освртом на COVID 19 инфекцију).*

5. РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ У НАЦИОНАЛНИМ ЧАСОПИСИМА

Он је аутор и коаутор радова објављених у националним научним часописима, тридесет један (31) и у зборницима са националних научних скупова, седамдесет три рада (73). У тим радовима се, заједно са својим сарадницима, бави актуелним темама из области хирургије, као и темама које су везане за савремено лијечење бола, електростимулацију срца, малигна обољења, проблеме превенције и лијечења тромбоемболизма.

Кроз публикуване радове огледа се стручно-научна зрелост, добро познавање области о којој се ради и систематичност аутора. Када анализирамо радове професора Марића уочљиво је да су резултати подједнако корисни и примјенљиви, како за љекаре у општој пракси, тако и за клиничаре и могу се оцијенити као вриједан допринос медицинској науци.

1. Марић В. ПЕТОГОДИШЊА ИСКУСТВА ЛИЈЕЧЕЊА РАНОГ КЛИНИЧКОГ СТАДИЈУМА КАРЦИНОМА ДОЈКЕ. *Споменица Борисе Старовића, АНУРС, Бања Лука, 2006.*
2. Марић С, Марић Р, Марић В., Саратлић В, Петровић Н, Мујовић В. ПРОЦЈЕНА ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Биомедицинска истраживања 2010;1(1):35–41.*
3. Марић В., Ждрале С, Супић К. РИЈЕТКА ПОВРЕДА РЕКТУМА. *Здравствени радник 1990;17(37):377–8.*
4. Торлак А, Супић К, Марић В. СПЛЕНЕКТОМИЈА КАО АПСОЛУТНА ИНДИКАЦИЈА КОД ЕНОРМНИХ СПЛЕНОМЕГАЛИЈА. *Здравствени радник. 1990;17(37):375–6.*
5. Марић В., Супић К, Шимовић Ш, Марић Р. УЧЕСТАЛОСТ АНОМАЛИЈА СПОЉНИХ ГЕНИТАЛНИХ ОРГАНА КОД ДЈЕЧАКА ШКОЛСКОГ УЗРАСТА НА ПОДРУЧЈУ ФОЧЕ. *Медицински архив 1991;44(1,2,3):135–8.*
6. Кујунџић Б, Гољанин Р, Марић В., Марић Х, Давидовић Л. УСПЈЕШНО ЗАТВАРАЊЕ ОРОАНТРАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ МОДИФИКОВАНОМ ОПЕРАЦИЈОМ CALDWELL - LUC. *Биомедицинска истраживања 2011;2(1):45–50.*

7. Торлак А, Супић К, Марић В, Ждрале С. ХОЛЕЦИСТОКОЛИЧНЕ ФИСТУЛЕ. *Здравствени радник 1991;18(39):398–9.*
8. Ковачевић М, Ковачевић М, Ристић С, Марић С, Достих М, Марић Р, Марић В, Милетић Р, Ерић Д, Ненад Л, Потпара Д, Марић Х. ЛУКСАЦИЈА КАО КОМПЛИКАЦИЈА АРТРОПЛАСТИКЕ КУКА. *Биомедицинска истраживања 2011;2(1):40–4.*
9. Пухало Сладоје Д, Ристић С, Марић В, Марић Р, Малиш С, Павловић Д, Ристић С. ЕФЕКТИ ПРИМЈЕНЕ ХИПЕРБАРИЧНЕ ОКСИГЕНОТЕРАПИЈЕ НА КОНЦЕНТРАЦИЈУ ГЛУКОЗЕ, ТРИГЛИЦЕРИДА И ХОЛЕСТЕРОЛА У СЕРУМУ ОБОЉЕЛИХ ТИПА 2 ДИАБЕТЕС МЕЛИТУС. *Биомедицинска истраживања 2012;3(1):47–51.*
10. Ристић С, Марић В, Лукић Љ, Максимовић З, Марић С.Ковачевић М, Трифуновић Д, Павловић Д, Мијатовић С, Ђукановић Љ. ДА ЛИ СУ ОПРАВДАНИ СИСТЕМАТСКИ ПРЕГЛЕДИ СТАНОВНИКА У ЖАРИШТИМА ЕНДЕМСКЕ НЕФРОПАТИЈЕ. *Биомедицинска истраживања 2011;2(1):32–7.*
11. Марић Р, Ђорђевић С, Марић В, Супић К, Достих М. ХИРУРШКО ЗБРИЊАВАЊЕ РАТНИХ ПОВРЕДА ЕКСТРЕМИТЕТА. *Зборник радова 1994;(1):56–8.*
12. Ристић С, Марић В, Кулић М, Максимовић З, Лукић Љ, Марић С, Трифуновић Д, Ристић С, Ђукановић Љ. СИСТЕМАТСКИ ПРЕГЛЕД СТАНОВНИКА СЕЛА ДОЊЕ ЦРЊЕЛОВО, ОПШТИНА БИЈЕЉИНА: УЧЕСТАЛОСТ ЕНДЕМСКЕ НЕФРОПАТИЈЕ. *Биомедицинска истраживања 2010;1(1):39–50.*
13. Ђорђевић-Марић С, Достих М, Чанчар К, Марић Р, Марић В, Супић К, Ђорђевић – Матковић Т, Матковић Р. БЛОК ПЛЕКСУС БРАХИЈАЛИСА. *Медицински архив 2003;57(4 suppl 1):1–64.*
14. Ђорђевић-Марић С, Марић В, Достих М, Чанчар К, Марић Р, Старовић В. ЗНАЧАЈ ПРЕМЕДИКАЦИЈЕ У СМАЊЕЊУ ПРЕОПЕРАТИВНОГ СТРАХА И УЗНЕМИРЕНОСТИ ПАЦИЈЕНТА. *Механичка вентилација 2007;(1):120–4.*

15. Ковачевић М, Ристић С, Лукић Љ, Максимовић З, Марић В, Гајић М, Марић С, Василић З, Павловић Д, Трифуновић Д, Ђукановић Љ. ПОРЕЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА СКРИНИНГА ХРОНИЧНЕ БОЛЕСТИ БУБРЕГА У НЕЕНДЕМСКОМ И ЕНДЕМСКОМ НАСЕЉУ. *Биомедицинска истраживања* 2013;4(1):26–32.
16. Марић В, Супић К, Марић Р, Марић С, Достић М. ЗБРИЊАВАЊЕ ПОВРЕДА АБДОМЕНА – НАША ИСКУСТВА. *Зборник радова* 1994;(1):84–6.
17. Меденица С, Стојаковић М, Зрнић Б, Васић Г, Ивановић – Продановић В, Марић В. АЛЕРГИЈЕ: ОД СТРЕСА ДО ПСИХОМАТСКИХ БОЛЕСТИ. *Биомедицинска истраживања* 2010;1(1):56–60.
18. Ђорђевић-Марић С. Марић В, Достић М, Чанчар К, Марић Р, Старовић В. ЗБРИЊАВАЊЕ ПОВРЕДА ГРУДНОГ КОША – ПРИКАЗ СЛУЧАЈА. *Механичка вентилација* 2007;(1):20–2.
19. Марић Р, Радак Ђ, Марић В, Ерић Д, Марић С, Лаловић Н, Марић Х, Ђук М, Саратлић В, Милетић Р, Потпара Д, Симетић В, Ивковић З, Ристић С. ВАСКУЛАРНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ КОД ТУМОРА РЕТРОПЕРИТОНЕУМА СА ИНФИЛТРАЦИЈОМ ВЕЛИКИХ КРВНИХ СУДОВА. *Биомедицинска истраживања* 2015;6(1):16–24.
20. Ђук М, Тодоровић С, Гајанин Р, Васић М, Марић В. МОРФОЛОШКЕ И КЛИНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ МАЛИГНИХ ТУМОРА КОЖЕ. *Зборник одабраних радова у цјелини, Теслић*. 2017;5:123–9.
21. Васић М, Ђук М, Гајанин Р, Лечић Р, Тодоровић С, Ђерић М, Марић В. ASYMPTOMATIC GIANT LEIOMYOMA OF UTERINE CERVIX: A DIFFICULT SURGICAL TREATMENT FOLLOWED BY SERIOUS COMPLICATIONS. *Зборник одабраних радова у цјелини, Теслић*. 2017;5:220–3.
22. Марић С, Достић М, Старовић В, Давидовић Б, Вељовић Ђ, Мотица Р, Стевановић М, Марић В, Марић Р, Ерић Д, Ковачевић М, Милетић Р. НАЈНОВИЈЕ ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИМЈЕНУ ОСНОВНИХ МЈЕРА КАРДИОПУЛМОНАЛНЕ РЕАНИМАЦИЈЕ (КПР). *Зборник одабраних радова у цјелини, Теслић*. 2013;3:20–4.

23. Марић С, Марић В, Ерић Д, Марић Х, Достих М, Саратлић В, Марић Р, Старовић В, Мотика-Сорак Р, Ивановић Д, Ивановић Т. МУЛТИМОДАЛНА АНАЛГЕЗИЈА КАО САВРЕМЕНА МЕТОДА ЛИЈЕЧЕЊА АКУТНОГ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Зборник одабраних радова у цјелини Теслић*. 2013;3:85–9.
24. Ђорђевић-Марић С, Достих М, Чанчар К, Марић Р, Марић В, Супић К, Ђорђевић-Матковић Т, Матковић Р. BLOC PLEXUS BRACHIALIS. *Први конгрес анестезиолога и реаниматолога БиХ, Сарајево. Med Arh 2006;57(1):61.*
25. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Достих М, Чанчар К, Марић В, Старовић В. САВРЕМЕНИ КОНЦЕПТ ЛИЈЕЧЕЊА АКУТНОГ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА – НАША ИСКУСТВА. *Scripta medica 2007;1(38):125–30.*
26. Марић В, Марић Р, Супић К. . ЕВАЛУАЦИЈА ДЕФИНИТИВНО ЗБРИНУТИХ ПОВРЕДА НА ЈЕДНОМ МЈЕСТУ Н-ПЕТ ГОДИНА ПОСЛИЈЕ РАТА. *Acta Chir Jugosl 2001;1(1):74–7.*
27. Ћук М, Тодоровић С, Гајанин Р, Васић М, Марић В. МОРФОЛОШКЕ И КЛИНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ МАЛИГНИХ ТУМОРА КОЖЕ. *Scripta medica 2007;1(38):123–9.*
28. Васић М, Ћук М, Гајанин Р, Лечић Р, Тодоровић С, Ђерић М, Марић В. ASYMPTOMATIC GIANT LEIOMYOMA OF UTERINE CERVIX: A DIFFICULT SURGICAL TREATMAN. FOLLOWED BY SERIOUS COMPLICATIONS. *Scripta medica 2014;1(45):220–3.*
29. Чанчар О, Поповић М, Радовановић С, Вујичић С, Марић В, Лаловић Н. ЛАПАРАСКОПСКА АПЕНДЕКТОМИЈА. Први конгрес ендоскопских хирурга Босне и Херцеговине Сарајево. *Зборник радова 2019;3:26–8.*
30. Лаловић Н, Марић В. ХИРУРШКИ ТРЕТМАН МЕТАСТАЗА КОЛОРЕКТАЛНОГ КАРЦИНОМА У ЈЕТРИ. Конгрес хирурга Федерације Босне и Херцеговине са међународним учешћем, Зеница. *Зборник радова 2019;4:5–7.*
31. Лаловић Н, Марић В. КОМПЛИКАЦИЈЕ ЛАПАРАСКОПСКЕ ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈЕ. Први конгрес ендоскопских хирурга БиХ, Сарајево. *Зборник радова 2019;3:16–8.*

6. РАДОВИ У ЗБОРНИЦИМА СА НАЦИОНАЛНИХ НАУЧНИХ СКУПОВА.

1. Марић В, Супић К, Марић Р, Ђорђевић С, Достих М. УЛОГА И ЗНАЧАЈ ОПШТЕ БОЛНИЦЕ У СРБИЊУ У ЗБРИЊАВАЊУ ПОВРЕДА У ОВОМ РАТУ. *Зборник радова. Требиње, 1994;1:84–6.*
2. Марић В, Марић Р. ЗБРИЊАВАЊЕ ПОВРЕДА АБДОМЕНА - НАША РАТНА ИСКУСТВА. *Зборник радова. Требиње, 1994;1:84–6.*
3. Марић В, Марић Р, Супић К, Ђорђевић С. ЗБРИЊАВАЊЕ РАТНИХ ПОВРЕДА ГРУДНОГ КОША У ПЕРИОДУ 1992- 93. године. *Зборник радова. Требиње, 1994;1:102–4.*
4. Марић Р, Ђорђевић С, Супић К, Марић В. ХИРУРШКО ЗБРИЊАВАЊЕ РАТНИХ ПОВРЕДА ЕКСТРЕМИТЕТА. *Зборник радова. Требиње, 1994;1:56–9.*
5. Марић Р, Марић В, Ђорђевић С, Супић К. РАД ХИРУРШКЕ ЕКИПЕ У ОПШТОЈ БОЛНИЦИ У СРБИЊУ У ТОКУ АКЦИЈЕ „ЗВИЈЕЗДА 94“. *Зборник радова. Бања Лука, 1994;1:14–6.*
6. Марић В, Марић Р, Супић К. РАТНЕ ПОВРЕДЕ ЕКСТРЕМИТЕТА, МОГУЋНОСТИ ДЕФИНИТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА. *Зборник радова. Бања Лука, 1995;1:74–5.*
7. Марић Р, Ђорђевић С, Марић В Супић К, Лисов М, Достих М, Чанчар К. РАТНЕ ПОВРЕДЕ АБДОМЕНА И ЊИХОВ ТРЕТМАН. *Зборник радова. Бања Лука, 1995;5:74–5.*
8. Достих М, ЧанчарК, Ђорђевић С, Марић Р, Марић В, Супић К, Лисов М. АНЕСТЕЗИОЛОШКО РЕАНИМАЦИОНИ ПРОБЛЕМИ У ЗБРИЊАВАЊУ РАТНИХ ПОВРЕДА ГРУДНОГ КОША. *Зборник радова. Бања Лука, 1995;1:140–1.*
9. Достих М, Чанчар К, Ђорђевић С, Марић Р, Марић В. РЕАНИМАЦИОНИ ПРОБЛЕМИ КОД ПОВРЕДА АБДОМЕНА. *Други конгрес Бањалука. Зборник радова. 1995;1:82–3.*
10. Ђорђевић -Марић С, Марић Р, Марић В, Чанчар К, Достих М, Старовић В. ЕВАЛУАЦИЈА ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Зборник радова, Мраковица. 2008.*

11. Марић Р, Малиш С, Марић В, Ђорђевић Марић С, Трбојевић Б, Супић К, Милетић Р, Лаловић Н. ХИРУРШКО ЛИЈЕЧЕЊЕ БОЛЕСТИ ШТИТАСТЕ ЖЛИЈЕЗДЕ- НАША ИСКУСТВА. *Зборник радова. Бањалука, 2007.*
12. Марић В, Супић К, Марић Р, Милетић Р, Достић М, Ђорђевић Марић С, Ковачевић М, Чанчар К, Ерић Д, Супић А, Старовић В, Шешлија И, Шаренац З. ХИРУШКИ ТРЕТМАН ОПСТРУКЦИЈЕ У НИВОУ ПАПИЛЕ ВАТЕРИ. *Зборник радова. Добој, 2008.*
13. Марић В, Марић Р, Ђорђевић С, Милетић Р, Ерић Д, Супић А, Шаренац З, Лаловић Н. ТРЕТМАН ПОСТОПЕРАТИВНИХ ХЕРНИЈА. *Зборник радова. Приједор, 2008.*
14. Марић В, Марић Р, Милетић Р, Достић М, Ђорђевић Марић С, Ковачевић М, Ерић Д, Супић А, Шаренац З, Старовић В. РАНИ КЛИНИЧКИ СТАДИЈУМ КАРЦИНОМА ДОЈКЕ, ПЕТОГОДИШЊА ЕВАЛУАЦИЈА. *Зборник радова. Бања Лука, 2008.*
15. Ђорђевић Марић С, Марић Р, Достић М, Чанчар К, Марић В, Старовић В. ЗНАЧАЈ ПРЕМЕДИКАЦИЈЕ У СМАЊЕЊУ ПОСТОПЕРАТИВНОГ СТРАХА И УЗНЕМИРЕНОСТИ ПАЦИЈЕНТА. *Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2007;1:120–4.*
16. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Достић М, Чанчар К, Марић В, Супић К, Ковачевић М. ПРЕОПЕРАТИВНА ПРИПРЕМА ПАЦИЈЕНАТА. *Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2007;1:126–7.*
17. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Чанчар К, Достић М, Марић В, Старовић В. САВРЕМЕНИ КОНЦЕПТ ЛИЈЕЧЕЊА ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2007;1:127–31.*
18. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Марић В. НАША ИСКУСТВА У ТЕРАПИЈИ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Зборник радова. Теслић, 2007.*
19. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Достић М, Чанчар К, Марић В, Старовић В. САВРЕМЕНИ КОНЦЕПТ ЛИЈЕЧЕЊА АКУТНОГ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА – НАША ИСКУСТВА. *Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2007;1:135–7.*

20. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Достих М, Чаначар К, Марић В, Супић К, Ковачевић М, Старовић В, Милетић Р, Шешлија И, Ерић Д, Супић А, Шаренац З; Лаловић Н, Потпара Д, РЕГИОНАЛНА АНЕСТЕЗИЈА У ХИРУРГИЈИ. *Први симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2008.*
21. Ерић Д, Марић Р, Марић В, Супић К, Ђорђевић Марић С. ПРИМАРНА РЕКОНСТРУКЦИЈА ДЕФЕКТА ПРЕДЊЕ СТРАНЕ ЛАКТА ДИСТАЛНО БАЗИРАНИМ ЛАТЕРАЛНИМ НАДЛАКТИЧНИМ РЕЖЕЊЕМ. *Зборник радова. Теслић, 2007.*
22. Цвијановић Р, Марић В. ТЕХНИКЕ ЛАПАРАСКОПСКИХ ОПЕРАЦИЈА У АБДОМИНАЛНОЈ ХИРУРГИЈИ. ТЕРАПИЈА ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Шести међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2013.*
23. Ђорђевић-Марић С, Марић Р, Чанчар К, Достим, Марић В, Старовић В: ЗБРИЊАВАЊЕ ТРАУМЕ ГРУДНОГ КОША-ПРИКАЗ СЛУЧАЈА. *Зборник радова. Теслић, 2007;1:99-100.*
24. Марић В, Марић Р, Ђорђевић С Супић К, Милетић Р, Ђорђевић Марић С, Достих М, Ковачевић М, Шаренац З, Ерић Д, Старовић В, Супић А. Шешлија И. ПЕТОГОДИШЊА ЕВАЛУАЦИЈА РЕЗУЛТАТА РАНОГ КЛИНИЧКОГ СТАДИЈУМА КАРЦИНОМА ДОЈКЕ. *Зборник радова. Теслић, 2008.*
25. Марић Р, Марић С, Марић В, Достих М, Марић Х, Милетић Р, Ерић Д, Лаловић Н, Потпара Д. НАША ПОЧЕТНА ИСКУСТВА У РАЗВОЈУ ВАСКУЛАРНЕ ХИРУРГИЈЕ. *Први међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2008.*
26. Ерић Д, Марић Р, Марић В, Ђорђевић Марић С, Милетић Р, Супић А, Шаренац З, Ковачевић М Шешлија И. ПРИМАРНА РЕКОНСТРУКЦИЈА ДЕФЕКТА ПРЕДЊЕ СТРАНЕ ЛАКТА ДИСТАЛНО БАЗИРАНИМ НАДЛАКТИЧНИМ РЕЖЊЕМ. *Други конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник радова. Теслић, 2011.*
27. Супић А, Шаренац З, Ерић Д, Марић Х, Марић Р, Марић В, Ковачевић М, Милетић Р, Симетић В, Милинковић О, Марић С, Косић И. МОГУЋНОСТИ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ МЕКОТКИВНИХ ДЕФЕКТА ПЕНИСА СА ПЕТЕЉКАСТИМ ПРЕПОНСКИМ РЕЖЊЕМ - ПРИКАЗ СЛУЧАЈА. *Трећи конгрес доктора медицине Српске. Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2013;73.*

28. Марић Р, Марић В, Марић С, Супић К, Достих М, Чанчар К, Ковачевић М, Зиројевић Т, Милетић Р, Шешлија И, Ерић Д, Супић А, Шаренац З, Лаловић Н, Потпара Д, Старовић В, Давидовић Б, Вељковић Ђ. ЗНАЧАЈ ВАСКУЛАРНЕ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ КОД ТУМОРА РЕТРОПЕРИТОНЕУМА СА ВАСКУЛАРНОМ ИНВАЗИЈОМ. *Други међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2009.*
29. Марић С, Достих М, Марић Р, Марић В, Супић К, Ковачевић М, Зиројевић Т, Милетић Р, Шешлија И, Ерић Д, Супић А, Шаренац З, Лаловић Н, Потпара Д, Старовић В, Давидовић Б, Вељковић Ђ. ЕВАЛУАЦИЈА И ТЕРАПИЈА АКУТНОГ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Други међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2009.*
30. Марић В, Марић Р, Ђорђевић Марић С, Милетић Р, Лаловић Н, Супић А, Шаренац З, Ерић Д. ТРЕТМАН ПОСТОПЕРАТИВНИХ ХЕРНИЈА. *Секција хирурга Српске. Мраковица, 2007.*
31. Ерић Д, Шаренац З, Марић В, Марић Р, Супић К, Шешлија И, Ковачећ М, Супић А, Ђорђевић Марић С, Милетић, Лаловић Н, Потпара Д. РЕКОНСТРУКЦИЈА ДЕФЕКТА ПОТКОЉЕНИЦЕ И СТОПАЛА СА ДИСТАЛНО БАЗИРАНИМ СУРАЛНИМ СУПЕРФИЦИЈАЛНИМ РЕЖЊЕМ. *Трећи међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2010.*
32. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Симетић В, Марић Х, Ђук М, Потпара Д, Милетић Р, Ковачевић М, Супић А, Шаренац З, Ерић Д, Марић С. КОМПЛИКАЦИЈКЕ ЛАПАРАСКОПСКЕ ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈЕ – НАША ИСКУСТВА. *Трећи конгрес доктора медицине Српске. Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2013;74.*
33. Милетић Р, Марић Р, Потпара Д, Лаловић Н, Симетић В, Супић А, Шаренац З, Марић В, Ерић Д, Ковачевић М, Марић С, Милинковић О. ЕНДОМЕТРИОЗА ПРОКСИМАЛНОГА ДИЈЕЛА РЕКТУМА КАО УЗРОЧНИК СУБОКЛУЗИЈЕ И КРВАРЕЊА. *Трећи Конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник изабраних радова у цјелини. Теслић, 2013;75.*
34. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Симетић В, Дукић Н, Марић Х, Батинић Шкипина Д, Потпара Д, Милетић Р, Ковачевић М, Супић А, Шаренац З, Ерић Д, Марић С. ХИРУШКИ ТРЕТМАН ПОЛИПОИДНИХ ЛЕЗИЈА ЖУЧНЕ КЕСЕ – НАША ИСКУСТВА. *Трећи Конгрес доктора медицине Републике Српске. Теслић, 2013;77.*

35. Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Симетић В, Шкипина Д, Потпара Д, Милетић Р, Шаренац З, Супић А, Достих М. КОМПЛИКАЦИЈЕ ЛАПАРАСКОПСКЕ ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈЕ. *Конгрес хирурга Федерације БиХ. Књига радова. Мостар, 2014;14:23–4.*
36. Милетић Р, Марић В, Марић Р, Лаловић Н, Потпара Д. АМБУЛАНТНА ХИРУРГИЈА КИЛА – НАША ИСКУСТВА. *Симпозијум Амбулантна хирургија данас. Фоча, 2014.*
37. Марић В. ХИРУРШКА ИСКУСТВА ОТАЏБИНСКОГ РАТА. *Четрнаести конгреса лекара Србије. Зборник радова. 2000;1:90–1.*
38. Марић В. АНАЛИЗА УЧЕСТАЛОСТИ АНОМАЛИЈА ДЈЕЧЕКА ШКОЛСКОГ УЗРАСТА У СРБИЊУ. *Интерсекцијски састанак хирурга. Зборник радова. Добој, 1997;6:12–3.*
39. Ђорђевић С, Достих М, Марић В, Мотика Сорак Р, Ковачевић М, Ерић Д. ПОСТОПЕРАТИВНИ БОЛ: ИСТИНА И ЗАБЛУДЕ. *Први конгрес ортопеда и трауматолога БиХ. Зборник радова. Јахорина, 2014;1:18–21.*
40. Лаловић Н, Марић В, Марић Р, Потпара Д, Марић Х, Симетић В, Милетић Р. ФАКТОРИ РИЗИКА ЗНАЧАЈНИ ЗА НАСТАНАК ДЕХИСЦЕНЦ. КОЛОРЕКТАЛНИХ АНАСТОМООЗА. *Осми међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2015.*
41. Ђорђевић Марић С, Марић Р, Достих М, Чанчар К, Ђорђевоћ Матковић Т, Марић Х, Матковић Р, Марић В. ПРИМЈЕНА КЕТАНОЛА И ЗОДОЛА У НЕПОСРЕДНОМ ПОСТОПЕРАТИВНОМ ПЕРИОДУ. *Зборник радова. 2006;1:26–7.*
42. Маријановић Б, Марић В, Марић Р, Лаловић Н, Марић Х, Милетић Р, Потпара Д. ФУНКЦИОНАЛНА ИСПИТИВАЊА У ПРОКТОЛОГИЈИ И ЊИХОВ ХИРУРШКИ ЗНАЧАЈ. *Пети међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2012.*
43. Ђорђевић С, Марић Р, Марић В, Старовић В, Лаловић Н, Потпара Д. ИНТРАХОСПИТАЛНЕ ИНФЕКЦИЈЕ. *Зборник предавања. Јахорина, 2009.*
44. Марић Р, Митровић В, Марић В. КАРОТИДНА ХИРУРГИЈА: РАЗВОЈ И РЕЗУЛТАТИ. *Седми међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2014.*

45. Милетић Р, Марић В, Марић Р, Лаловић Н, Потпара Д, Ерић Д, Мерић Х. УКЉЕШТЕНА ТРАУМАТСКА ДИЈАФРАГМАЛНА ХЕРНИА. *Четврти међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2011.*
46. Ђук М, Гајанин Р, Марић В, Марић Р, Ерић Д, Лаловић Н, Марић Х. АНАЛИЗА ПОВЕЗАНОСТИ НЕОВАСКУЛАРИЗАЦИЈЕ И ЕКСТРАМУРАЛНЕ ВЕНСКЕ ИНВАЗИЈЕ У КОЛОРЕКТАЛНОМ КАРЦИНОМУ. *Трећи конгрес доктора медицине Српске. Зборник сажетака и изабраних радова. Теслић, 2013.*
47. Марић С, Марић Р, Ерић Д, Марић Х, Достић М, Саратлић В, Марић В, Старовић В. МУЛТИМОДАЛНА АНАЛГЕЗИЈА КАО САВРЕМЕНА МЕТОДА ЛИЈЕЧЕЊА АКУТНОГ ПОСТОПЕРАТИВНОГ БОЛА. *Трећи конгрес доктора медицине Српске. Зборник сажетака и изабраних радова. Теслић, 2013.*
48. Старовић В, Достић М, Марић С, Давидовић Марић В, Вељовић Ђ, Мотика Р. ЛАПАРАСКОПСКА ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈА - УТИЦАЈ НА КАРДИОВАСКУЛАРНИ И РЕСПИРАТОРНИ СИСТЕМ. *Трећи конгрес доктора медицине Српске. Зборник сажетака и изабраних радова. Теслић, 2013.*
49. Милетић Р, Марић В, Ерић Д, Ковачевић М, Марић С, Достић М, Потпара Д, Симетић В, Марић Х, Смеуновић М, Чанчар О, Шаренац З, Старовић В, Давидовић Б, Вељовић Ђ. САВРЕМЕНО ЛИЈЕЧЕЉЕ ИНЦИЗИОНИХ КИЛА. *Пети конгрес доктора медицине Српске. Зборник сажетака и изабраних радова. Теслић, 2017.*
50. Симетић В, Марић В, Марић Р, Лаловић Н, Милетић Р, Потпара Д. ВИСОКИ БИЛИЈАРНИ ИЛЕУС-ПРИКАЗ СЛУЧАЈА. *Пети конгрес доктора медицине Р. Српске. Зборник сажетака и изабраних радова. Теслић, 2017.*
51. Милетић Р, Марић Р, Потпара Д, Лаловић Н, Симетић В, Супић А, Шаренац З, Марић В, Ерић Д, Ковачевић М, Марић С, Милинковић О. ЕНДОМЕТРИОЗА ПРОКСИМАЛНОГ ДИЈЕЛА РЕКТУМА КАО УЗРОК СУБОКЛУЗИЈЕ И КРВАРЕЊА. *Трећи међународни конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник сажетака и изабраних радова у цјелини. Теслић, 2013;75.*

52. Ерић Д, Нинковић М, Којић С, Марић В, Марић Р, Марић Х Марић С. РЕКОНСТРУКЦИЈА МЕКОТКИВНИХ ДЕФЕКТАТА ШАКЕ СА ЛОКАЛНИМ И ПЕТЕЉКАСТИМ РЕЖЊЕВИМА. *Трећи међународни конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник сажетака и изабраних радова у цјелини. Теслић, 2013;76.*
53. Марић Р, Митровић В, Марић В, Марић С. CAROTID SURGERY: DEVELOPMENT AND RESULTS. *Конгрес хирурга Федерације БиХ са међународним судјеловањем. Књига сажетака. Мостар, 2014;52–3.*
54. Милетић Р. Марић Р, Марић В, Лаловић Н, Потпара Д, Симетић В. ОПЕРАТИВНО ЛИЈЕЧЕЊЕ ПИЛОНИДАЛНОГ СИСНУСА- НАША ИСКУСТВА. *Четврти међународни конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник сажетака и изабраних радова у цјелини. Теслић, 2015;164.*
55. Милетић Р, Марић Р, Марић В, Лаловић Н, Потпара Д, Симетић В. РЕЗУЛТАТИ ЛИЈЕЧЕЊА ПРЕПОНСКИХ КИЈА У АМБУЛАНТНИМ УСЛОВИМА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ БОЛНИЦИ ФОЧА. *Четврти међународни конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник сажетака и изабраних радова у цјелини. Теслић, 2015;150.*
56. Потпара Д, Марић Р, Лаловић Н, Милетић Р, Симетић В, Марић В. ХЕМОДИЈАЛИЗНИ ВАСКУЛАРНИ ПРИСТУП – НАША ИСКУСТВА. *Пети међународни конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник сажетака и изабраних радова у цјелини. Теслић, 2017.*
57. Милетић Раде, Марић В, Супић К, Марић, Ерић Д, Марић С. THE EVALUATION OF PAIN QUALITY WITH PATIENTS OPERATED FOR INGUINAL HERNIA BY BASSINI AND LICHTENSTEIN METHODS. *Final Program and Book of Lectur. Sarajevo, 2010.*
58. Ђорђевић-Марић С, Достић М, Чанчар К, Марић Р, Марић В, Супић К, Ђорђевић-Матковић Т, Матковић Р. BLOC PLEXUS BRACHIALIS. *Први конгрес анестезиолога и реаниматолога БиХ, Сарајево. Med Arh 2006;57(1):61.*
59. Марић Р, Ђорђевић-Марић С, Лаловић Н, Потпара Д, Марић В, Шаренац З, Милетић Р, Достић М, Марић Х, Саратлић В, Вељковић Ђ, Ковачевић М. ЛИЈЕЧЕЊЕ ХРОНИЧНЕ ВЕНСКЕ ИНСУФИЦИЈЕНЦИЈЕ КОРИШЋЕЊЕМ ГРАДУИСАНЕ КОМПРЕСИЈЕ (ТУБУЛКУС) - НАША ИСКУСТВА. *Зборник радова. Тузла, 2009;1:3.*

60. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић В, Марић Р. ТРЕТМАН ПОЛИПОИДНИХ ЛЕЗИЈА ЖУЧНЕ КЕСЕ. *Књига радова. Мостар, 2014.*
61. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Марић Х, Батинић Шкипина Д, Симетић В. Ђорђевић Марић С. ХИРУРШКИ ТРЕТМАН ПОЛИПОИДНИХ ЛЕЗИЈА ЖУЧНЕ КЕСЕ - НАША ИСКУСТВА. *Зборник радова. Теслић, 2013.*
62. Лаловић Н, Дукић Н, Марић В. СИМПТОМАТСКА АДЕНОМИОМАТОЗА ЖУЧНЕ КЕСЕ - ПРИКАЗ СЛУЧАЈА. *Књига радова. Тузла, 2010;98.*
63. Лаловић Н, Дукић Н, Марић В. УПОРЕДНА АНАЛИЗА КЛАСИЧНЕ И ЛАПАРАСКОПСКЕ ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈЕ У ЛИЈЕЧЕЊУ ХРОНИЧНЕ УПАЛЕ ЖУЧНЕ КЕСЕ. *Зборник радова. Теслић, 2011.*
64. Марић С, Саратлић В, Милетић Р, Марић В, Лаловић Н. ANTIOXIDANS IN POSTOPERATIVE PAIN MENAGEMENT. *Трећи конгрес хирурга Федерације БиХ са међународним учешћем. Књига радова. Мостар, 2014.*
65. Цвијановић Р, Марић В, Марић Р, Симетић В, Ђук М, Потпара Д, Милетић Р, Марић С, Марић Х. КОМПЛИКАЦИЈЕ ЛАПАРАСКОПСКЕ ХОЛЕЦИСТЕКТОМИЈЕ. *Трећи конгрес хирурга Федерације БиХ. Књига радова. Мостар, 2014;17.*
66. Марић Р, Митровић В, Марић В. CAROTID SURGGERY: DEVELOPMENT AND RESULT. *3rd Congress of surgeon of Federation of B&H with international participation. October. 23th-26th, 2014. Mostar, Bosnia and Herzegovina.*
67. Милетић Р, Марић В, Супић К, Марић Р, Ерић Д, Марић С. THE EVALUACION OF PAIN QUALITY WITH PACIENTS OPERATED FOR INGUINAL HERNIA BY BASSINI AND LICHTENSTEIN METHODS. *Final Program and Book of Lectur. Sarajevo, 2012.*
68. Ерић Д, Нинковић М, Којић С, Барос Н, Достић М, Марић В, Марић Р, Марић С. THE NNEUROCUTANEOUS FLAPS IN THE RECONSTRUCTION OF DEFECTS OF THE LOWER LEG AND FOOT. *7th Congress of the Balkan Association of Plastic. Reconstructive and Aesthetic Surgery. Sarajevo, Bosnia & Herzegovina, 2011.*

69. Марић Х, Ерић Д, Нинковић М, Марић В, Марић Р, Марић С, Лаловић Н, Потпара Д, Милетић Р. THE IMPORTANCE OF LOCAL FLAPS IN THE RECONSTRUCTION OF FACIAL DEFECTS AFTER EXCISION OF MALIGNANT SKIN TUMORS. 7th Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery. Sarajevo, Bosnia & Herzegovina, 2011.
70. Лаловић Н, Цвијановић Р, Марић Р, Марић С, Марић В, Симетић В, Потпара Д, Милетич Р, Шаренац З, Ковачевић М, Марић Х. ХИРУРШКА СТРАТЕГИЈА ЛИЈЕЧЕЊА МЕТАСТАЗА КОЛОРЕКТАЛНОГ КАРЦИНОМА У ЈЕТРИ. Једанаести међународни симпозијум хирурга. Зборник радова. Фоча, 2018.
71. Лаловић Н, Дукић Н, Супић К, Марић В, Марић Р, Милетић Р, Супић А, Шаренац З, Чанчар К, Достих М, Марић С. СИМПТОМАТСКЕ АДЕНОМАТОЗНЕ ЖУЧНЕ КЕСЕ – ПРИКАЗ СЛУЧАЈА. Други конгрес Федерације БиХ са међународним учешћем. Књига радова. Тузла, 2010.
72. Ерић Д, Нинковић М, Којић С, Марић В, Марић Х. МОГУЋНОСТ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ДЕФЕКТА ЛИЦА И ЧЕЛА НАКОН ЕКСЦИЗИЈЕ МАЛИГНИХ ТУМОРА КОЖЕ. Други међународни конгрес доктора медицине Републике Српске. Зборник сажетака и изабраних радова у цјелини. Теслић, 2011;76.
73. Симетић Б, Марић В, Марић Р, Лаловић Н, Потпара Д, Милетић Р. РАЗВОЈ И ПЕРСПЕКТИВЕ ГРУДНЕ ХИРУРГИЈЕ У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ БОЛНИЦИ ФОЧА. Дани хирургије у Фочи 27-29. јуни 2019.

7. НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКТИ

Професор Марић је током цијеле каријере активан у научно-истраживачким пројектима, има их тридесет шест (36), као главни истраживач у три (3) европске клиничке студије, координатор у шест (6) и учесник у двадесет један (21) истраживачких и у шест (6) ТЕМПУС развојних пројеката. У пројектима се обрађују савремени проблеми најчешћих и најтежих обољења у хируршкој пракси од карцинома, до настанка, превенције и лијечења венског тромбоемболизма. Резултати ових пројеката су заиста импресивни. У осталим развојним пројектима професор Марић је, с обзиром на своје богато искуство у настави, дао велики допринос темама везаним са увођењем европског система вредновања наставе, интерактивног метода наставе, учења и менаџмента у медицини.

1. Координатор пројекта: „ПРЕВЕНЦИЈА КАРЦИНОМА ДОЈКЕ У РАДНО АКТИВНИХ ЖЕНА“. *Фонд здравственог осигурања Републике Српске, Бања Лука, 2004. године*

Овај Пројекат смо реализовали у дванаест фирми и пет градова Републике Српске. У пројекту је обухваћено 1.000 жена ризичне доби, а осим клиничког радили смо и ултразвучни преглед дојки, те мамографију. Овај скрининг је открио 35 пацијенткиња које су оперисане од карцинома и настављено лијечење. Око 30.000 жена је добило пропагандни материјал, више од 60 доктора породичне медицине освјежило је своје знање уз едукацију која је проведена у овом пројекту. Финансијер пројекта је оцијенио постигнуте резултате одличном оцјеном.

2. Координатор пројекта: „ИСТРАЖИВАЊЕ КАРАКТЕРИСТИКА ЛИЧНОСТИ И ХОРМОНСКОГ СТАТУСА КОД ЖЕНА ОБОЉЕЛИХ ОД КАРЦИНОМА ДОЈКЕ“. *Министарство науке Републике Српске, Бања Лука, 2008. године*

Циљ пројекта је психолошка анализа и карактеристике личности пацијенткиња обољелих од карцинома дојке. Истовремено смо урадили и хормонски статус. Направили смо у извјештају корелацију тих параметара и њихову анализу. Пројекат је обухватио 1.000 пацијенткиња у пет градова Републике Српске. Едуковали смо 60 љекара породичне медицине и медицинских сестара за пружање услуга и вођењу посебне бриге о овим пацијенткињама. Сматрамо да је пројекат успио, јер само да је

прегледано 1.000 пацијенкиња и са њима обављен психолошки и психијатријски интервју, представља велики успјех.

3. Координатор пројекта: “ЕФЕКТИ ПРИМЈЕНЕ ХИПЕРБАРИЧНЕ ОКСИГЕНОТЕРАПИЈЕ НА ПАРАМЕТРЕ ИНФЛАМАЦИЈЕ И ОКСИДАТИВНОГ СТРЕСА У УСЛОВИМА ПОРЕМЕЋАЈА ГЛИКОРЕГУЛАЦИЈЕ”.

Министарство науке и технологије Српске, Б. Лука 2009. године

Универзитетска болница Фоча је друга установа у Српској, која користи овај вид терапије у лијечењу својих пацијената, како хоспитализованих, тако и у амбулантном третману. Овај пројекат је један од оних који се, поред клинички видљивих резултата, и научно потврдио примјеном ове терапије у лијечењу поремећене гликорегулације. Рецезент је проф. др Томислав Јовановић, Медицински факултет у Београду.

4. Главни истраживач клиничке студије: „ДИРЕКТНИ ФАКТОР ХА ИНХИБИТОР УМ 150 ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ВЕНСКЕ ТРОМБОЕМБОЛИЈЕ КОД ПАЦИЈЕНАТА ПОДВРГНУТИХ ФАКУЛТАТИВНОЈ, ТОТАЛНОЈ ЗАМЈЕНИ КУКА. ДВОСТРУКО СЛИЈЕПА, ПАРАЛЕЛНА, ДОЗНО НАЛАЗЕЋА СТУДИЈА У ПОРЕЂЕЊУ СА ОТВОРЕНО ОЗНАЧЕНИМ ЕНОКСАПАРИНОМ“. *Astellas Pharma Europe B.V, 2006. године*

Овом студијом истраживан је нови лијек у 100 центара Европе и 960 пацијената са замјеном кука. Лијек УМ 150 у раличитим дозама 5 мг, 10 мг, 30 мг, 60 мг и 120 мг. Доза представља комбинацију активног третмана и плацебо. У студији је ендоксапарин, лијек са којим ће се поредити резултати. Лијек УМ 150 је направљен да помогне смањење ризика од формирања венског коагулума у венама након операције замјене кука. Студија има за циљ изналажење најоптималније дозе лијека УМ 150. Лијек се даје *per os* једна таблета дневно. У студији је било 12 пацијената оперисаних у нашој установи уз третман и протокол студије без компликација.

5. Главни истраживач клиничке студије фаза II: „ДИРЕКТНИ ФАКТОР ХА ИНХИБИТОР УМ 150 ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ВЕНСКЕ ТРОМБОЕМБОЛИЈЕ КОД ПАЦИЈЕНАТА ПОДВРГНУТИХ ФАКУЛТАТИВНОЈ, ТОТАЛНОЈ ЗАМЈЕНИ КУКА. ДВОСТРУКО СЛИЈЕПА, ПАРАЛЕЛНА, ДОЗНО НАЛАЗЕЋА СТУДИЈА У ПОРЕЂЕЊУ СА ОТВОРЕНО ОЗНАЧЕНИМ ЕНОКСАПАРИНОМ“. *Astellas Pharma Europe B.V, 2008. године*

Наставак студије је слиједио јер није постигнут број пацијената у укупном броју, тако да је настављена ова двоструко слијепа паралелна, дозно-налазећа рандомизирана студија. Наша 4 пацијента су била у протоколу друге фазе. Чињеница да смо једини Центар из Републике Српске и један од три из Босне и Херцеговине је велико признање Медицинском факултету и Универзитетској болници. Лијепо што је данас таблетарни лијек на тржишту и у употреби за оперисане болеснике на „А“ листи Фонда здравственог осигурања Републике Српске.

6. Учесник у пројекту: “ПРЕВЕНЦИЈА АЛКОХОЛИЗМА У РАДНО АКТИВНОЈ ПОПУЛАЦИЈИ“. *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2008. године*

Овим пројектом Република Српска је добила јасну слику о алкохолизму на значајном дијелу своје територије. Чињеница да је 1.000 људи непосредно прегледано и едуковано за самоконтролу употребе алкохолних пића довољно говори. Пројекат је урађен у десет фирми на подручју од Зворника до Требиња. Резултати истраживања дали су на релевантном узорку епидемиолошку слику о алкохолизму и његовим органским посљедицама на овој територији. Остале акције у оквиру овог истраживања условиле су позитивне превентивне ефекте за смањење броја обољелих због алкохолизма.

7. Учесник у пројекту: “ПРЕВЕНЦИЈА НАРКОМАНИЈЕ У ОСНОВНОШКОЛСКОЈ И СРЕДЊОШКОЛСКОЈ ПОПУЛАЦИЈИ“. *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2004. године*

Акције овога типа је могуће реализовати и у будућем период у већем или мањем обиму на свим подручјима Републике Српске, јер ће постојати разрађена технологија и у пракси провјерен кадар који ће то све моћи да уради. Такође ће и даље постојати све институције које треба да омогуће извршење тих планираних активности, па је наставак истих могућ, с обзиром да је стратегија Свјетске здравствене организације и свих држава свијета борба против наркоманије и овдашња политика ће се кретати у тим оквирима и вјероватно донијети прописе који ће извођење ових акција олакшавати.

8. Учесник у пројекту: “ПРЕВЕНЦИЈА А, Б, Ц ХЕПАТИТИСА У ПОПУЛАЦИЈИ ОСНОВНИХ ШКОЛА”. *Министарство науке и технологије, Републике Српске, Бања Лука, 2004. године*

У испитаној групи у десет основних школа, на подручју Бирча, Херцеговине и Сарајевско-Романијске регије сагледали смо епидемиолошке параметре вирусних хепатитиса (учесталост, број случајева на валидном узорку). Покушали смо да подигнемо ниво стручности и услуга љекара примарне здравствене заштите у односу на дијагностику и превенцију вирусних хепатитиса и њихову компликацију.

9. Учесник у пројекту: “ИСТРАЖИВАЊЕ ПРЕДИКАТОРА УСПЈЕХА СТУДИРАЊА МЕДИЦИНЕ”. *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2007. године*

Циљ овога пројекта је била анализа психолошког и психијатријског статуса код особа које уписују Медицински факултет, анализа студија у односу на психолошки и психијатријски статус при упису на студиј, као и резултате школовања до уписа на студиј. Формирање базе података студената уписаних на Медицински факултет у Фочи, као и праћења њиховог каснијег успјеха током студирања, рада у пракси. То нам је дало увид за потребу корекције уписне политике, те информације у циљу корекције и прилагођавања наставних програма и планова.

10. Учесник у пројекту: “ПРЕВЕНЦИЈА АЛКОХОЛИЗМА У РАНОЈ АКТИВНОЈ ПОПУЛАЦИЈИ И КОЛЕКТИВНОМ ИЗБЈЕГЛИЧКОМ СМЈЕШТАЈУ”.

Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2006. године

Овим пројектом постигли смо и битно подигли свијест о значају неконзумирања алкохолних пића и штетним посљедицама по млади организам супротним чињењем. Послије клиничких и ултразвучних прегледа добили смо егзактне податке о присутности алкохолизма у обухваћеној активној популацији. Станари колективна три центра били су дио нашег узорка, и у том дијелу добили смо јасну епидемиолошку слику о алкохолизму људи у оваквим тешким условима, условима безнађа.

11. Учесник у пројекту: “УТИЦАЈ ПРОТАМИН СУЛФАТА НА ИЗОЛОВАНЕ РЕНАЛНЕ И МЕЗЕНТЕРИЧНЕ АРТЕРИЈЕ НОРМОТЕНЗИВНИХ И ХИПЕРТЕНЗИНИХ ПАЦОВА”.

Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2004. године

Циљ нашег истраживања био је утврђивање механизма релаксантног ефекта протамина сулфата на изолованим реналним и мезентеричним артеријама нормотензивних и хипертензивних пацова, као и утврђивање улоге васкуларног ендотела у овим процесима. Хистопатолошка анализа препарата крвних судова указује на бољу очуваност ендотела нормотензивних животиња него хипертензивних. Реализацијом овога пројекта Република Српска је добила значајне резултате из фундаменталне експерименталне медицине. Они ће бити од практичног значаја и биће подстицај за развој потенцијалних индикација за примјену протамин сулфата.

12. Учесник у пројекту: ЈЕР 16072-01 TEMPUS ПРОЈЕКТА „INFORMATIO AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN HEALTHCARE” 2002-2005. године

Основни циљ пројекта је успостављање заједничких студија на партнерским универзитетима у интердисциплинарним пољима. Покривајући сљедеће теме: принципи и пракса биомедицинског инжењеринга, биомедицински инструменти, медицински

сигнали и обрада слике, телемедицина. Овај пројекат има два основна циља: увођење интердисциплинарног курса из биомедицинског инжењеринга на Партнер универзитете.

13. Учесник у пројекту: (DICTUM) „DESIGN OF AN INTEGRAL CURRICULUM TO UNDERGRADUATE MEDICAL EDUCATION IN BiH“ 2003-2006. године

Циљ пројекта је да се сагледају садашњи наставни програми медицинских факултета у Босни и Херцеговини и да се изнађе заједнички, који би се имплементиро у нови наставни програм.

14. Учесник у пројекту: TEMPUS CM SCM-C005A05-2005 QUMAMED „QUALITY MANAGEMENT IN MEDICINE“ 2005-2006. године. Главни циљ овог пројекта био би увођење метода за процјену квалитета и процедуре за интерну евалуацију засноване на EFQM моделу изврности медицинских факултета који учествују у пројекту везано за QM, главне процедуре и технике за унутрашњу евалуацију

15. Учесник у пројекту: TEMPUS PROGRAMME CM_SCM-C010A06-2006. „INTRODUCING EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM ON MEDICAL FACULTIES IN BiH“ (ECTS-BiHMED) 2006-2007. године. *European commission Education and Culture*

Основни циљ овог пројекта је усклађивање и усвајање наставних планова и програма на свим БиХ универзитетима, као предуслов за увођење ЕЦТС, како би се остварила међународна сарадња и признавање наших испита и диплома у европском академском окружењу

16. Учесник у пројекту: TEMPUS PROGRAMME SM_SCM-C014B06-2006.(BA) “EU ORIENTED SELF-EVALUATION REPORT PROCEDURES FOR BiH UNIVERSITIES (EUSER-BiH)“ 2007-2008. *European commission Education and Culture*

Циљ пројекта је едукација запосленог особља за осигурање квалитета на БиХ универзитетима за припрему извјештаја самооцјењивања. Припрема извјештаја о самоевалуацији и организација екстерне евалуације свих БиХ универзитета.

17. Учесник у пројекту: TEMPUS PROGRAMME CD_JEP-19037-2004. “INTELMED-“INTEGRATED LEARNING IN MEDICINE” 2005-2008. године. *European commission, Directorate - General for education and Culture*

Главни циљеви пројекта су идентификација садашњих наставних метода на медицинским факултетима универзитета у региону и европским универзитетима. Креирање плана за увођење нових наставних метода.

18. Учесник у пројекту „ПРЕВЕНЦИЈА СЕКУНДАРНИХ ПОСЉЕДИЦА ПОРЕМЕЋАЈА СЛУХА, ГОВОРА И ЈЕЗИКА КОД ДЈЕЦЕ У ИСТОЧНОМ ДИЈЕЛУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ 2016-2017. године. *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2015. године*

Истраживање ће се спровести у циљу ране детекције поремећаја слуха и говора. Рано откривање ових поремећаја доприноси бољим резултатима превенције и лијечења онеспособљености дјеце и омладине. У истраживању ће се користити тимпанометрија, аудиометрија и логопедски тестови. Очекивани резултати ће бити откривање дјеце са наведеним поремећајима и упућивање на одговарајуће лијечење.

19. Учесник у пројекту „ЗНАЧАЈ МОЛЕКУЛАРНО-БИОЛОШКИХ МЕТОДА У ПРАЋЕЊУ ХЕПАТИТИС Ц ВИРУСНЕ ИНФЕКЦИЈЕ КОД ПАЦИЈЕНАТА НА ХЕМОДИЈАЛИЗИ“ 2016-2017. године. *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2015. године*

Овај пројекат је дизајниран као стручно-научна студија која је повезала клиничка и дијагностичко-лабораторијска истраживања и представља прво овако реализовано истраживање у Републици Српској на ову тему. Допринос студије у раном откривању ХЦВ инфекције која је ризик код пацијената са терминалном бубрежном инсуфицијенцијом на хемодијализи, јер угрожава здравље ове имунокомпромитоване групе пацијената. Рана ХЦВ дијагностика, а посебно коришћена молекуларна квантитативна дијагностика обезбиједила је ХЦВ мониторинг којим се може предвидјети ток хроничне ХЦВ инфекције који је корелантан са другим параметрима као што је клиничко, радиографско, ултразвучно и биохемијско праћење пацијената, обезбјеђује

адекватан надзор над пацијентима на хемодијализи. Стога би требало да закључци овога истраживања допринесу увођењу модернијих и поузданијих молекуларних метода за рану и рутинску дијагностику. Такође, допринос би био и успостављање терапијских протокола за ХЦВ инфекцију. Тиме би се постигла потпуна контрола над ХЦВ инфекцијом, посебно код пацијената са ТБИ.

20. Истраживач у Јуниор пројекту Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу под називом „УТИЦАЈ ЕКСПРЕСИЈЕ ИЛ-32 НА СТВАРАЊЕ КРВНИХ СУДОВА У КАРЦИНОМУ ЖЕЛУЦА“ *2017-2019. године*

Карцином желуца је један од најагресивнијих тумора са недовољно јасним механизмима настанка, прогресије и метастазирања. Утврђено је да значајну улогу у патогенези ове болести имају проинфламацијски цитокини, који су у новије вријеме означени и као независни прогностички фактори. ИЛ-32 је новооткривени мултипотентни проинфламацијски цитокинин са улогама у многим инфламацијским, аутоимунским, вирусним и малигним обољењима. Циљ овог истраживања је испитати везу ИЛ-32 са ангиогенезом и експресијом проангиогених и проинфламацијских цитокина ИЛ-8 и ИЛ-17 у карциному желуца. Узроке ће представљати исјечци ткива карцинома желуца добијених од пацијената након оперативног лијечења. Патохистолошким и имунохистохемијским бојењем одређиваће се патолошки параметри туморског и перитуморског ткива, као и експресија наведених маркера. На основу података из досадашње литературе очекујемо позитивну корелацију експресије ИЛ-32 у ткиву тумора желуца са маркерима ангиогенезе VEGF и микроваскуларном густином, као и са проангиогеним цитокинима ИЛ-8 и ИЛ-17. Истраживање нам може дати нове податке о патогенетским механизмима у настанку карцинома желуца и указати на потенцијално нове модалитете у лијечењу болести.

21. Истраживач у Јуниор пројекту Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу под називом „УТИЦАЈ ХИПЕРГЛИКЕМИЈЕ НА ИМУНОПАТОГЕНЕЗУ И ТЕЖИНУ БОЛЕСТИ КОД ПАЦИЈЕНАТА СА УЛЦЕРОЗНИМ КОЛИТИСОМ“ *2017-2018. године*

Ова студија ће представљати компаративно-експерименталну анализу клиничких и патохистолошких скорова, као и параметара локалног и системског имунског одговора између групе пацијената са *Diabetes mellitus*-ом тип 1 и тип 2 и пацијената са нормалним вриједностима гликемије којима је дијагностикован улцерозни колитис. Циљ истраживања је испитати утицај хипергликемије (*Diabetes mellitus* тип 1 и тип 2) на клиничко-патолошке карактеристике и имуно-патогенезу улцерозног колитиса. Ова студија би требало да по први пут испита да ли и на који начин хипергликемија утиче на имунопатогенезу и клиничко-патолошке карактеристике улцерозног колитиса. Очекује се да добијени резултати покажу да хипергликемија и оксидативни стрес мијењају имунски одговор утицајем на компоненте урођене имуности и на тај начин модификују и ток и скор улцерозног колитиса.

22. Учесник у пројекту: "ПОЛИМОРФИЗАМ ГЕНАЗА TNF-А КОД ПАЦИЈЕНАТА СА СЕПСОМ ИЛИ ТРАУМОМ". *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука 2008. године*

Постоје контрадикторни резултати о повезаности полиморфизма TNF-алфа на појаву септичког шока. Неки аутори су у својим истраживањима закључили да је присуство полиморфизма TNF-алфа значајно повезано са појавом септичког шока и смртним исходом. Ипак, већина истраживања указује да нема значајне повезаности полиморфизма TNF-алфа-308 и склоности ка сепси сем код менингококне сепсе, такође исход овог септичког шока је увелико повезан са овим полиморфизмом.

23. Учесник у пројекту: "ЗНАЧАЈ МОДУЛАТОРА КАЛИЈУМСКИХ КАНАЛА ЗА КОНТРОЛУ КОНТРАКТИЛНОСТИ ИЗОЛОВАНОГ УТЕРУСА".
Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука 2007. године

Са детаљнијим упознавањем K⁺ канала услиједио је велики фармацеутски и научни интерес за откривањем и развојем што селективнијих модулатора K⁺ канала. Поред тога, ради се и на реevaluацији постојећег избора лијекова и супстанци са утицајем на K⁺ канале или на пропустљивост ћелијске мембране за K⁺ јоне. Данас се лијекови из групе

модулятора K⁺ канала примјењују у лијечењу неуралних, кардиоваскуларних обољења, дијабетеса (Shieh и сарадници. 2000; Sanborn, 2007). Данашњи агенси који контролишу контракције утеруса (токолитици) су недовољно ефикасни и имају висок степен нежељених дејстава. Увећањем знања о генези и патогенези порођаја можемо идентификовати нова мјеста погодна за дјеловање агенаса који модификују контрактилност утеруса. Све је више доказа који показују да калијумски канали могу бити нова мјеста погодна за дјеловање токолитика (Калезић и сар. 1993; Новаковић и сар. 2007). Калијумски канали се отварају у току процеса настанка акционог потенцијала у ћелијској мембрани, одлажу на ћелијској мембрани стварање критичног прага за генезу акционих потенцијала, стварајући услове за хиперполаризацију. У таквим условима се затварају волтажно-зависни Ca²⁺ канали, долази до ограничења уласка Ca²⁺ у ћелију и релаксације глатког мишића. Отварачи калијумских канала представљају нове лијекове у терапији кардиоваскуларних обољења, јер активацијом калијумских канала релаксирају васкуларне глатке мишиће. Због тога је испитивање њиховог дејства на миометријуму значајно због могућег проналаска нових токолитичких агенаса који би можда били ефикаснији и специфичнији од досадашњих, укључујући и као најперспективније калцијумске антагонисте и отвараоче калијумских канала, који дјелују са или без укључивања система NO (Миловановић и сар. 1984; Миловановић и сар. 1985; Новаковић и сар. 2007; Орешчанин и сар.2008; Апиах и сар. 2009).

24. Координатор пројекта: “МОГУЋНОСТИ МОДУЛАЦИЈЕ ИНФЛАМАТОРНОГ ОДГОВОРА ТКИВА ПОД УТИЦАЈЕМ ХИПЕРБАРИЧНЕ ОКСИГЕНОТЕРАПИЈЕ.”

Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2010. године

Универзитска болница Фоча је друга установа у Српској која користи овај вид терапије у лијечењу својих пацијената, како хоспитализованих, тако и у амбулантном третману. Овај пројекат је један од оних који се поред клинички видљивих резултата и научно потврдио, могућности инфламаторног одговора ткива под дејством оксигенације кисеоником.

25. Учесник у пројекту: „ИНФЛАМАТОРНЕ БОЛЕСТИ ДЕБЕЛОГ ЦРИЈЕВА И АНТИОКСИДАТИВНИ СИСТЕМИ“

Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2008. године

Оксидативни стрес и инфламација могу имати важну улогу у настанку инфламаторних болести дебелог цријева. Али ово и даље остаје отворено питање. Циљ овог истраживања је да се испита постојање разлике у нивоу маркера инфламације и параметара оксидативног стреса, као и да се испита повезаност оксидативног стреса и инфламације код ових болести дебелог цријева. Анализирајући степен инфламације уочен је већи степен инфламације код ових болести дебелог цријева (значајано повишен ниво CRP и фибриногена ($p < 0,001$)).

26. Учесник у пројекту: "ИСТРАЖИВАЊЕ ЕФЕКТА ПРИМЈЕНЕ АНТИПСИХОТИКА НА НАСТАНАК МЕТАБОЛИЧКОГ СИНДРОМА".

Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2008. године

Широка примјена нове генерације атипичних антипсихотика смањила је појаву екстрапирамидног синдрома који је главни нусефекат терапије класичним антипсихотичима, али је зато изазвала праву епидемију појаве метаболичког синдрома са тешким менталним обољењима и повећала смртност од коронарне болести у овој популацији пацијената. Циљ пројекта је да се утврди које од испитиваних варијабилно-демографских, лабораторијских, односно клиничких - психијатријских су у значајној корелацији са постојањем метаболичког синдрома код пацијаната који примају монотерапију.

27. Учесник у пројекту: "СТУДИЈА ПРЕВАЛЕНЦИЈЕ БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА У ИСТОЧНОЈ ХЕРЦЕГОВИНИ". *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2006. године*

Интрахоспиталне, незакомијалне или болничке инфекције могу се дефинисати као инфекције које нису биле присутне, нити је пацијент био у инкубацији у времену када је

примљен у болницу. Оне су значајан узрок морбидитета и морталитета, а такође имају и значајну социо-економску цијену. Планирано је да спроведемо студију преваленције БИ у одабраним болницама Источне Херцеговине. Прикупљени подаци биће ремизирани и интерпретирани. Циљ нам је сагледати укупну преваленцију болничких инфекција на задатој територији, као и појединачну преваленцију БИ у болницама које учествују у студији и мотивисати здравствене раднике за рад на спречавању и сузбијању БИ. Студија ће се спровести на принципу добровољног учествовања здравствених установа. Пројекат ће се одвијати у четири фазе. Очекује се да допринесе сагледавању преваленције болничких инфекција на подручју Источне Херцеговине, идентификује факторе настанка, одреде приоритетне мјере за смањење морбидитета и морталитета. Такође се очекује да се дефинише национална стратегија прикупљања података о преваленцији болничких инфекција, обезбједи корисне информације здравственим установама за њихов рад, онако како се то ради у развијеним земљама свијета већ пола вијека.

28. Кординатор пројекта: „TOGETHER FOR HEALTH“ BGUE-B2012-22.020401-C1-ELARG DELBIN I DELMINE". *The Delegation of the European Union represented by The Delegation of the European Union to Bosnia and Herzegovina and The Delegation of the European Union to Montenegro 2007-2013.*

Пројекат прекограничне сарадње здравствених установа Црне Горе (Бијело Поље, Мојковац) и здравствених установа Босне и Херцеговине (Фоча и Горажде). Циљ му је да се ураде ендоскопски прегледи пацијената, гастроскопија и колоноскопије здравих пацијената како би се на вријеме откриле патолошке промјене у гастроинтестиналном тракту, које су узеле велики проценат од укупног броја малигних обољења. Да би се то уредило у пројекту, неопходна је опрема, едукација пацијената и специјалистички медицински кадар специјалиста и обучених сестара, што ће се постићи буџетом овог пројекта.

29. Кординатор у клиничкој студији: „RIVAROXABAN“ *PAREXEL International GmbH* (hereinafter „CRO“) a German corporation, with registerder offices at *Klinikum Westend, Haus 18, Spandaauer Damm 130, 14050 Berlin, Germany-acting on behalf of Janssen-Cilag International NV Turnhoutseweg 30,2340 Beerse, Belgium*

Будући да је установа опремљена и овлашћена да преузме клиничко испитивање, пристали смо да проведемо клиничко испитивање са свим важећим законским и регулаторним захтјевима, наведим временским роковима и одредбама овога Уговора. Кординатор и главни истраживач проводиће слијепу студију и одржаваће маскираност студијског лијека. За мултицентричне студије, неопходни су подаци из свих центара прије него се клиничко испитивање сматра завршеним.

30. Кординатор пројекта: "ПОВЕЗАНОСТ СЕРУМСКИХ И ФЕЦЕСНИХ ВРИЈЕДНОСТИ ЦИТОКИНИНА TNF-A, IFN- γ , IL-4,IL5, IL6,IL10, IL13, IL17, IL22 СА КЛИНИЧКИМ И ПАТОХИОСТОЛОШКИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА БОЛЕСНИКА СА КОЛОРЕКТАЛНИМ КАРЦИНОМОМ". *Министарство науке и технологије Српске, Бања Лука, 2018. године*

Планирана је неинтервентна, клиничка, опсервациона студија пресека током које ће се упоређивати тестирани параметри у експерименталној и контролној групи испитаника. Истраживање ће бити спроведено у Универзитетској болници у Фочи и на Медицинском факултету Универзитета у Источном Сарајеву. У студију ће бити укључени пацијенти са колоректалним карциномом који су оперативно лијечени у Клиници за хирургију Универзитетске болнице у Фочи. Истраживачи ће се у потпуности придржавати принципа Добре клиничке праксе током истраживања, а истраживање је одобрио етички комитет Медицинског факултета Фоча Универзитета у Источном Сарајеву.

Колоректални карцином (CRC) представља значајан узрок морбидитета и морталитета у свијету и један је од најчешћих и најагресивнијих типова карцинома. Хемио терапија, која се тренутно примјењује, не даје задовољавајуће резултате, посебно код пацијената у узнапредовалом стадијуму болести. Ни покушаји лијечења имунотерапијом нису се показали довољно ефикасним. Очекује се позитивна корелација експресије анти-инфламацијских цитокина и клиничко-хистопатолошких карактеристика код обољелих од

карцинома колоректалне регије. Очекује се позитивна корелација експресије анти-инфламацијских цитокина и клиничко-хистопатолошких карактеристика код обољелих од карцинома колоректалне регије.

Ово истраживање би требало да испита да ли и на који начин корелирају концентрације цитокина у серуму и фецесу болесника са карциномом. Откриће нам да ли су TNF- α , IL-4, IL-5, IL-6, IL-10, IL-13, IL-17, IL-22 корисни показатељи тежине болести.

Важна је идентификација молекулских маркера који би пружили увид у прогресију болести. Најзначајнији прогностички фактор код колоректалних карцинома је градус тумора (TMN класификација), при чему стопа петогодишњег преживљавања варира од 90,3% за градус I тумора до 12,5% у узнапредовалом стадијуму тумора - градус IV. Да би се смањио морталитет, неопходно је развити дијагностичко средство за рану детекцију карцинома, које би се лако прилагодило клиничкој употреби.

31. Учесник у пројекту: "УТИЦАЈ ПРИМЈЕНЕ СТАТИНА НА МОРФОЛОГИЈУ, АКТИВНОСТ АНТИОКСИДАТИВНИХ ЕНЗИМА И ЕКСПРЕСИЈУ ЕНДОТЕЛНЕ ЛИПАЗЕ У КАРОТИДНОМ ПЛАКУ". *Министарство науке и технологије Републике Српске, Бања Лука, 2018. године*

Атеросклероза је болест великих и средњих артерија, која води до ремоделовања зида крвног суда и настанка вулнерабилног плака. Нејасно је зашто само неки од много плакова доживе дестабилизацију, односно тањење и пуцање фиброзне капе, улцерацију површине, тромбозу и емболизацију. У настанку и развоју плака играју улогу повишена активност ендотелне липазе (ЕЛ) и нарушена оксидативна равнотежа. За сада није познато да ли постоји корелација између ових процеса, као и да ли стандардни фармаколошки приступ лијечењу каротидне болести, прије свега примјена статина, има ефекта на активност ЕЛ и антиоксидативних (АОС) ензима у каротидном плаку.

Након каротидне ендартеректомије (КЕА) се уклоњени плак преполови на два дијела. Један се фиксира у формалину, а други се чува на -80°C . Од сваког пацијента се узима и око 3 мл крви из које се одвајају еритроцити. У еритроцитима и плаку се спектрофотометријски мјери активност ензима антиоксидативног система (супероксид дисмутазе 1 и 2, каталазе, глутатион пероксидазе и глутатион редуктазе). У другој половини плака се имунохистохемијски одређује експресија ЕЛ. Све добијене

вриједности ће се корелисати са терапијом статинима (дозе, трајање терапије) и утицајима које статини имају на посматрани сет података и промјену степена УВОД: Атеросклероза је болест великих и средњих артерија, која води до ремоделовања зида крвног суда и настанка вулнерабилног плака. Нејасно је зашто само неки од много плакова доживе дестабилизацију, односно тањење и пуцање фиброзне капе, улцерацију површине, тромбозу и емболизацију. У настанку и развоју плака играју улогу повишена активност ендотелне липазе (ЕЛ) и нарушена оксидативна равнотежа. За сада није познато да ли постоји корелација између ових процеса, као и да ли стандардни фармаколошки приступ лијечењу каротидне болести, прије свега примјена статина има ефекта на активност ЕЛ и антиоксидативних (АОС) ензима у каротидном плаку.

Након каротидне ендартеректомије (КЕА) се уклоњени плак преполови на два дијела. Један се фиксира у формалину, а други се чува на -80°C . Од сваког пацијента се узима и око 3 мл крви из које се одвајају еритроцити. У еритроцитима и плаку се спектрофотометријски мјери активност ензима антиоксидативног система (супероксид дисмутазе 1 и 2, каталазе, глутатион пероксидазе и глутатион редуктазе). У другој половини плака се имунохистохемијски одређује експресија ЕЛ. Све добијене вриједности ће се корелисати са терапијом статинима (дозе, трајање терапије) и утицајима које статини имају на посматрани сет података и промјену степена различитости формираних група (посебно у односу на пол и доминантни фактор групне различитости).

Оптимизација фармаколошке терапије код новооткривене каротидне болести и дефинисање прецизних критеријума за селекцију пацијената за КЕА који ће поуздано имати корист од ове интервенције већу од саме фармакотерапије. Испитивања која ће проистећи из овог могу допринијети формирању јасних водича за примјену статина (почетак терапије) код каротидне болести са/без симптома.

34. Учесник у пројекту: "МЈЕРЕЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ РАДОНА У ГРАДОВИМА И ОПШТИНАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ". *Академија наука и умјетности Републике Српске, 2019. године*

35. Учесник у пројекту: "ПРОЦЈЕНА И ПОВЕЗАНОСТ ПРОМЈЕНЉИВИХ ФАКТОРА РИЗИКА И ПОЛИМОРФИЗАМА ГЕНА TP-53, APC И KRAS ГЕНА ЗА НАСТАНАК КОЛОРЕКТАЛНОГ КАРЦИНОМАНА". *Министарство за научно-технолошки развој, високо образовање и информационо друштво, 2019. године*

Колоректални карцином (КРК) представља велики социо-епидемиолошки проблем у свијету који је значајан узрок морбидитета и морталитета. Такође, представља један од најчешћих и најагресивнијих типова карцинома који се јавља код 1,65 милиона људи, са 835.000 смрти на годишњем нивоу. Промјенљиви фактори ризика за КРК, који се могу превенирати, су: неумјерена исхрана, гојазност, дијабетес, физичка неактивност, алкохол и пушење. Мутације онкогена и тумор супресорских гена доводе до специфичних фенотипских промјена хетерозигота. Тумачењем наслеђеног КРК, тачније синдрома који му претходе откривени су гени попут TP53, APC и KRAS који имају значајну улогу у настанку спорадичног типа КРК. У студију ће бити укључено 200 испитаника, 100 болесника са патохистолошки потврђеном дијагнозом КРК и 100 испитаника у контролној групи, који су примљени на болничко лијечење из области акутних, ненеопластичних разлога. Основни циљ пројекта је да се утврде појединачни и удружени фактори ризика за настанак КРК, као и да се утврди предиктивни значај појединачних полиморфизама TP53, APC и KRAS гена на настанак КРК. Дугорочни циљ пројекта је да се на основу утврђених идентификованих значајних фактора ризика за настанак КРК спроведу превентивне мјере на ризичној популацији и створе основе у сврху откривања адекватних лијекова за лијечење КРК.

36. Учесник у пројекту: "СИНТЕЗА, КАРАКТЕРИЗАЦИЈА И ПОТЕНЦИЈАЛНИ БИОЛОШКИ ЕФЕКТИ МОНОНУКЛЕАРНИХ И ДИНУКЛЕАРНИХ КОМПЛЕКСА ПЛАТИНЕ (II) И ПАЛАДИНИЈУМА (II)". *Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу*

Основни циљ овог истраживања је утврдити потенцијални антитуморски ефекат синтетских моноклеарних и динуклеарних комплекса платине (II) паладијума (II) *in vitro* на линијама малигнух ћелија и утицаја комплекса на раст, развој и метастазирање у експерименталном моделу мишијег карцинома дојке / колона/ плућа /меланома. У

оквиру овог истраживања је предвиђено да се испитију састав и структура добијених једињења, а на основу резултата елементарне микроанализе, инфрацрвене спектроскопије и нуклеарно-магнетне-резонанционе спектроскопије. Антитуморски ефекат синтетисаних комплекса (II)/ паладијума (II), механизам ћелијске смрти, као и утицај новосинтетских комплекса на ћелијски циклус испитаће се МТТ тестом и проточном цитометријом. У овој студији користиће се BALAB/C i C57BL/6 мишеви, оба пола. Тумори дојке ће се индуковати апликацијом малигне ћелијске линије 4Т1, субкутано у млијечну жлијезду. Тумор колона ће се индуковати апликацијом ћелијске линије 26 субкутано. Експерименталне метастазе мишјег аденокарцинома плућа ће се индуковати апликацијом малигне ћелијске линије LLC интравенски. Модел експерименталних метастаза меланома ће се индуковати интавенском апликацијом ћелијске линије В16F10. Цисплатина/карбоплатина и испитивани комплекси апликоваће се интраперитонеално. Волумен примарног тумора пратиће се свакодневно. Величина примарног тумора одређиваће се морфометријски. Након жртвовања извадиће се примарна туморска маса, јетра и плућа. Микроскопирањем одредиће се број и величина метастатских колонија.

III АНГАЖОВАНОСТ У РАЗВОЈУ УСЛОВА ЗА НАУЧНИ РАД, ОБРАЗОВАЊЕ И ФОРМИРАЊЕ НАУЧНИХ КАДРОВА

Кроз публиковане радове огледа се стручно-научна зрелост, обавјештеност и систематичност аутора. Резултати ових радова имају практични клинички значај, а представљају и вриједан допринос медицинској науци у области хирургије.

Посебно желимо да укажемо на улогу професора Марића у увођењу младих људи у стручни и научни рад. О значају његовог рада на развоју научног кадра говори можда најбоље податак да од колега којима је био професор, њих 77 је примио у наставну базу Медицинског факултета - Универзитетску болницу, а већ 10 су наставници. На катедри Хирургије је промовисао 6 професора и 6 асистената. То говори о професору Марићу и његовом раду на развоју научног кадра.

Био је ментор или предсједник испитне комисије у 33 специјалистичка испита из разних области хирургије, 9 магистарских теза и 11 докторских дисертација, и тиме је дао изузетан допринос развоју стручног и научног кадра.

Као декан факултета у својим мандатима је произвео 30 доктора наука и 52 магистра.

Ништа мање значајно није оснивање лабораторије за молекуларна истраживања, као и формирање Центра за биомедицинска истраживања на Медицинском факултету, Универзитета у Источном Сарајеву.

1. МЕНТОРСТВА И ЧЛАН КОМИСИЈЕ ЗА ЈАВНУ ОДБРАНУ ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА

1. Кандидат мр Мирјана Ђук, докторска дисертација: ПРОГНОСТИЧКИ ЗНАЧАЈ КАРАКТЕРИСТИКА ИНВАЗИВНОГ ФРОНТА ТУМОРА, ЕКСПРЕСИЈЕ Е-КАДХЕРИНА И РЕЦЕПТОРА ЕПИДЕРМАЛНИХ ФАКТОРА РАСТА У КАРЦИНОМУ ЖЕЛУЦА
Члан Комисије за јавну одбрану - 27.6.2014. године
2. Кандидат мр Дражан Ерић, докторска дисертација: ВАЖНОСТ ПОЗНАВАЊА МИКРОАНАТОМИЈЕ НЕУРОФАСЦИОКУТАНИХ РЕЖЊЕВА У ФУНКЦИОНАЛНОЈ РЕКОНСТРУКЦИЈИ МЕКОТКИВНИХ ДЕФЕКТА ПОТКОЉЕНИЦЕ
Ментор - 30.8.2013. године
3. Кандидат мр Максим Ковачевић, докторска дисертација: ТРЕТМАН ПРЕЛОМА ПРОКСИМАЛНОГ ФЕМУРА
Члан Комисије за јавну одбрану - 29.11.2013. године
4. Кандидат Терзић др Зоран, докторска дисертација: МОГУЋНОСТИ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ДОЊЕ ТРЕЋИНЕ ПОТКОЉЕНИЦЕ И СТОПАЛА РЕВЕРЗИБИЛНИМ РЕЖЊЕМ БАЗИРАНИМ НА А. СУРАЛИС МЕДИАЛИС
Ментор - 13.12.2010. године
5. Кандидат Рачић др Маја, докторска дисертација: УТИЦАЈ КОМУНИКАЦИЈЕ ИЗМЕЂУ ЉЕКАРА И ПАЦИЈЕНТА У ПРИМАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ НА ТОК ХРОНИЧНИХ ОБОЉЕЊА
Члан Комисије за јавну одбрану - 16.10.2007. године
6. Кандидат Станић др Слободан, докторска дисертација: ФАКТОРИ РИЗИКА ЗА ИЗБИЈАЊЕ ИНФЕКЦИЈЕ ОПЕРАТИВНИХ МЈЕСТА НА ХИРУРШКИМ КЛИНИКАМА УНИВЕРЗИТЕТСКЕ БОЛНИЦЕ КЦ БАЊА ЛУКА
Предсједник Комисије за јавну одбрану - 22.2.2015. године
7. Кандидат Милутиновић др Драгана, докторска дисертација: ПРОЦЕНА КВАЛИТЕТА БОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ КОД ПАЦИЈЕНАТА ЛЕЧЕНИХ ХИРУРШКИМ МЕТОДАМА
Члан Комисије за јавну одбрану - 12.2.2009. године

8. Кандидат Лаловић др Ненад, докторска дисертација: ФАКТОРИ РИЗИКА ЗНАЧАЈНИ ЗА НАСТАНАК ДЕХИСЦЕНЦИЈЕ СТАПЛЕРСКИХ АНАСТОМОЗА КОД ПАЦИЈЕНАТА ОПЕРИСАНИХ ЗБОГ КАРЦИНОМА РЕКТУМА
Члан Комисије за јавну одбрану - 25.9.2016. године
9. Кандидат Ђурчић др Бранислава, докторска дисертација: АНАЛИЗА МИКРОАНАТОМСКИХ И ИМУНОХИСТОХЕМИЈСКИХ КАРАКТЕРИСТИКА ГАНГЛИЈСКИХ ЂЕЛИЈА СПИНАЛНОГ СЕНЗИТИВНОГ ГАНГЛИОНА
Предсједник Комисије за јавну одбрану - 14.5.2018. године
10. Кандидат Пашалић др Алма, докторска дисертација: ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ПРЕДНОСТИ ТОРАКОСКОПСКЕ ПЛЕУРОДЕЗЕ У ПАЛИЈАЦИЈИ МАЛИГНИХ ПЛЕУРАЛНИХ ИЗЛИВА,
Ментор - 11.3.2019. године
11. Кандидат Пилав др Ален, докторска дисертација: КОРЕЛАЦИЈА ПОЈАВЕ МЕТАСТАЗА У ИНТРАТОКАРАЛНИМ ЛИМФНИМ ЧВОРОВИМА СА ВЕЛИЧИНОМ ТУМОРА, ЊЕГОВИМ СТЕПЕНОМ ЗРЕЛОСТИ И ЛИМФОВАСКУЛАРНОМ ИНВАЗИЈОМ
Члан Комисије за јавну одбрану - дисертација у раду.
12. Кандидат Гузијан мр Александар, докторска дисертација: ЗНАЧАЈ БИОЛОШКОГ ТИПА КАРЦИНОМА ДОЈКЕ У ПРОЦЈЕНИ ОДАБИРА ОПТИМАЛНЕ ХИРУРШКЕ ТЕХНИКЕ
Предсједник комисије за јавну одбрану - 14.5.2021. године
13. Кандидат Милетић мр Раде, докторска дисертација: ИСПИТИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТА И ИСХОДА ХИРУРШКОГ ЛИЈЕЧЕЊА КОД БОЛЕСНИКА СА МАСИВНИМ ВЕНТРАЛНИМ КИЛАМА

Предсједник комисије, 2018. године - дисертација у раду.

МЕНТОРСТВА, ЧЛАН КОМИСИЈЕ ЗА ЈАВНУ ОДБРАНУ МАГИСТАРСКИХ ТЕЗА

1. Кандидат Лечић др Радославка, магистарска теза: ТУБООВАРИЈАЛНИ АБСЦЕСИ УЗРОКОВАНИ ИНТРАУТЕРИНИМ УЛОШЦИМА У КОРЕЛАЦИЈИ СА ПЕЛВИЧНОМ ИНФЛАМАТОРНОМ БОЛЕШЋУ
Члан Комисије за јавну одбрану - 25.2.2013. године
2. Кандидат асист. др Бранислава Ђурчић, магистарска теза: АНАТОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ АРТЕРИЈСКЕ ВАСКУЛАРИЗАЦИЈЕ ДОРЗАЛНЕ СТРАНЕ СТОПАЛА
Члан Комисије за јавну одбрану - 14.5.2012. године
3. Кандидат др стом. Ивана Симић, магистарска теза: УЧЕСТАЛОСТ И ИНДИКАЦИЈЕ ЗА ВАЂЕЊЕ СТАЛНИХ ЗУБА
Члан Комисије за јавну одбрану - 08.10.2010. године
4. Кандидат Ковачевић др Максим, магистарска теза: КЛИНИЧКО ЕПИДЕМИОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КОМПЛИКАЦИЈА НАКОН АЛОАРТРОПЛАСТИКЕ КУКА
Члан Комисије за јавну одбрану - 25.5.2008. године
5. Кандидат Ђокановић др Наташа, магистарска теза: АНАТОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ АРТЕРИЈСКЕ ВАСКУЛАРИЗАЦИЈЕ НАДЛАНИЦЕ
Члан Комисије за јавну одбрану - 22.2.2010. године
6. Кандидат Милетић др Раде, магистарска теза: АНАЛИЗА КОМПЛИКАЦИЈА ЛИЈЕЧЕЊА ПРЕПОНСКЕ КИЛЕ BASSINI И LICHTENSTEIN TENSION FREE ОПЕРАЦИЈОМ У КЛИНИКАМА И БОЛНИЧКИМ СЛУЖБАМА ФОЧА
Предсједник Комисије за јавну одбрану - 13.12.2013. године
7. Кандидат Чанчар др Владимир, магистарска теза: МОГУЋНОСТИ И НАЧИНИ ЗАВРШАВАЊА ПОРОЂАЈА КОД ПРЕТХОДНОГ ЦАРСКОГ РЕЗА
Члан Комисије за јавну одбрану - 25.2.2013. године
8. Кандидат др мед. Данијела Батинић, магистарска теза: ПРОГНОСТИЧКИ ЗНАЧАЈ НЕУРОЕНДОКРИНЕ ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈЕ У КОЛОРЕКТАЛНОМ АДЕНОКАРЦИНОМУ
Члан Комисије за јавну одбрану - 22.01.2010. године
9. Кандидат Дукић др Николина, магистарска теза: ПРИМЈЕНА МОНОКЛОНАЛНИХ АНТИТИЈЕЛА У АДЈУВАНТНОЈ ТЕРАПИЈИ ХЕР 2 ПОЗИТИВНОГ КАРЦИНОМА ДОЈКЕ И УТИЦАЈ НА ДУЖИНУ ВРЕМЕНА ДО РЕЛАПСА БОЛЕСТИ
Члан Комисије за јавну одбрану - 19.3.2015. године

3. МЕНТОРСТВА И ЧЛАН КОМИСИЈЕ ЗА ПОЛАГАЊЕ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИХ ИСПИТА

1. Кандидат др Бојан Кењић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Ментор и председник испитне комисије - 16.5.2015. године
2. Кандидат др Татјана Драпић, специјализација: УРГЕНТНА МЕДИЦИНА
25.3.2014. године - ментор и председник испитне комисије
3. Кандидат др Далибор Потпара, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Ментор и председник испитне комисије - 17.3.2014. године
4. Кандидат др Велибор Миливојевић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Ментор и председник испитне Комисије - 26.1.2012. године
5. Ерић др Дражан, специјализација: ПЛАСТИЧНА И РЕКОНСТРУКТИВНА ХИРУРГИЈА
Ментор и члан испитне Комисије - 28.11.2009. године
6. Кандидат др Раде Милетић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Ментор и председник испитне Комисије - 17.3.2014. године
7. Кандидат др Велибор Симетић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Ментор и председник испитне Комисије - 17.3.2014. године
8. Кандидат др Марина Миликић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 07.6.2006. године
9. Кандидат др Владимир Арсеновић, специјализација: ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА
Члан испитне Комисије - 07.6.2006. године
10. Кандидат др Радо Савић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 30.11.2009. године
11. Кандидат др Марко Ковачевић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Председник испитне Комисије - 24.3.2010. године
12. Кандидат др Наташа Ђерић Ракита, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 24.5.2010. године
13. Кандидат др Зорка Јокановић, специјализација: ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА
Члан испитне Комисије - 29.11.2010. године
14. Кандидат др Мирослав Обреновић, специјализација: МАКСИЛОФАЦИЈАЛНА ХИРУРГИЈА
Члан испитне Комисије - 25.2.2011. године

15. Кандидат др Нада Веселиновић, специјализација: ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИЈА
Члан испитне Комисије - 01.11.2012. године
16. Кандидат др Ђорђе Пејић, специјализација: ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИЈА
Члан испитне Комисије - 12.7.2013. године
17. Кандидат др Фадила Хасановић, специјализација: ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА
Члан испитне Комисије - 5.12.2013. године
18. Кандидат др Ненад Лаловић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Предсједник испитне Комисије - 31.1.2014. године
19. Кандидат др Гордана Вучинић, специјализација: ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИЈА
Члан испитне Комисије - 18.06.2014.године
20. Кандидат др Драган Милошевић, специјализација: ОРТОПЕДИЈА СА ТРАУМАТОЛОГИЈОМ
Члан испитне Комисије - 24.9.2014. године
21. Кандидат др Милош Ђерић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 13.7.2015. године
22. Кандидат др Предраг Николић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 12.10.2015. године-
23. Кандидат др Бранислав Перић, специјализација: ОПШТА ХИРУРГИЈА
Предсједник испитне Комисије - 07.3.2016. године
24. Кандидат др Зорана Давидовић-Тошић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 21.3.2016. године
25. Кандидат др Раденко Ивановић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 11.4.2016. године
26. Кандидат др Горан Андријашевић, специјализација: УРОЛОГИЈА
Члан испитне Комисије - 14.4.2016. године
27. Кандидат др Бојана Ђурић Перушиновић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 12.12.2016. године
28. Кандидат др Дарко Лечић, специјализација: ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО
Члан испитне Комисије - 13.7.2017. године

29. Кандидат др Милош Ковачевић, специјализација: ПЛАСТИЧНА И РЕКОНСТРУКТИВНА ХИРУРГИЈА
Ментор 22.5.2018. године
30. Кандидат др Марко Паовица, специјализација: УРГЕНТНА МЕДИЦИНА
Ментор - 4.9.2018. године
31. Кандидат др Ненад Ждрале, специјализација: ГРУДНА ХИРУРГИЈА
Ментор - 6.5.2018. године
32. Кандидат др Ведрана Копривица, специјализација: УРГЕНТНА МЕДИЦИНА
Ментор – уписала 2018. године
33. Кандидат др Бранка Дакић, специјализација: ДЈЕЧИЈА ХИРУРГИЈА
Ментор – уписала 2018. године

4. РЕЦЕНЗИЈЕ УЧБЕНИКА И МОНОГРАФИЈА И РАДОВА

1. Шимуновић Владимир: НЕУРОХИРУРГИЈА I
Медицински факултет Сплит, 2005. године
2. Шимуновић Владимир: НЕУРОХИРУРГИЈА II
Медицински факултет Сплит, 2005. године
3. Вуковић Марко: ТРАУМАТОЛОГИЈА
*Завод за уџбенике и наставна средства
Источно Сарајево, 2008. године*
4. Вуковић Миливоје: КАРЦИНОМ РЕКТУМА
Медицински факултет Нови Сад, 2011. године
5. Вуковић Миливоје: АКУТНИ АПЕНДИЦИТИС
Медицински факултет Нови Сад, 2012. године
6. Вуковић Миливоје: ХЕМОРОИДНА БОЛЕСТ
Медицински факултет Нови Сад, 2013. године

7. Милан Кулић: ДВАДЕСЕТ ГОДИНА МЕДИЦИНСКОГ
ФАКУЛТЕТА У ФОЧИ
Медицински факултет Фоча, 2013. године
8. Северин Ракић: ОСНОВЕ ЗДРАВСТВЕНОГ
МЕНАЏМЕНТА
Паневропски универзитет панеперион “Аперион”, 2015. године
9. Марко Вуковић: СИСТЕМСКЕ КОМПЛИКАЦИЈЕ У ТРАУМИ
*Медицински факултет Фоча, Универзитет у
Источном Сарајеву, 2016. године*
10. Никола Глуховић: НЕУРОМАРКЕТИНГ - РАЗУМИЈЕВАЊЕ ПОТРОШАЧА
*Економски факултет Пале, Универзитета у
Источном Сарајеву 2017. године*
11. Кривокућа Божо и сарадници: МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА
ИНТЕНЗИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА,
Медицински факултет Универзитета у Бањолуци, 2017. године
12. Бојанић Јања. Мијовић Биљана, Аћимовић Јела: ДЕФИНИЦИЈА
ИНТРАХОСПИТАЛНИХ ИНФЕКЦИЈА.
*Медицински факултет Универзитета у Бањолуци,
Институт за јавно здравство Републике Српске, 2017. године*
13. Бошковић М, Павловић М, Радовановић Д, Лазић Д, Милошевић Б, Станковић М,
Цветковић М, Марковић Н, Спасић М, Радосављевић М, Јовановић М. *MUCOCELE OF
THE APENDIX – A CASE REPORT AND REVIEW OF THE LITERATURE. SJECR 2019;
DOI: 10.2478/sjecr-2019-0062*

5. ЧЛАНСТВО У ОДБОРИМА НАУЧИХ СКУПОВА

- ✓ Члан је Научног одбора пет Конгреса Друштва доктора медицине Републике Српске
- ✓ Организатор је дванаест Међународних симпозијума хирурга
- ✓ Придружни члан Предсједништва колопроктолога
- ✓ Члан Европске Асоцијације лапараскопских хирурга
- ✓ Члан Коморе доктора медицине Републике Српске
- ✓ Члан Хируршке секције Српског лекарског друштва
- ✓ Члан Асоцијације хирурга Републике Српске
- ✓ Члан Одбора за хируршке науке АНУРС
- ✓ Члан Одбора за јавно здравство АНУРС
- ✓ Члан научног одбора XXI YUCORR - International Conference, September 2019. Tara Mountain, Serbia
- ✓ Члан научног одбора Другог међународног конгреса доктора стоматологије. Фоча, октобар 2019. године
- ✓ Члан научног одбора - Симпозијум: Ефекти активних супстанци у експерименталним *in vitro* и *in vivo* моделима. Крагујевац, децембар 2019. године
- ✓ Члан научног одбора Малигне болести у Републици Српској Савремени приступ и превенција, новембар 2019. године
- ✓ Члан научног одбора XXI YUCORR - International Conference, September 2010. Tara Mountain, Serbia.
- ✓ Члан научног одбора Трећег међународног конгреса доктора стоматологије, октобар Фоча, 2020. године (Online)
- ✓ Члан научног одбора Симпозијум: Ефекти активних супстанци у експерименталним *in vitro* и *in vivo* моделима, април Крагујевац, 2020. године (Online)

- ✓ Члан научног одбора Симпозијум: Ефекти активних супстанци у експерименталним *in vitro* и *in vivo* моделима, април Крагујевац, 2021. године (Online)
- ✓ Члан одбора Децембарски симпозијум Српско друштво за Имунологију, молекулску онкологију, регенеративну медицину, децембар Крагујевац, 2021. године (Online)
- ✓ Члан научног одбора Светски дани имунологије, април Крагујевац, 2022. године (Online)
- ✓ Члан научног и организационог одбора Први српски конгрес имунологије, јуни Фоча, 2022. године.

6. ЧЛАНСТВО У ОДБОРИМА УРЕЂИВАЧКИХ ЧАСОПИСА

- ✓ Scripta medica
Journal of the Medical Society of the Republic of Srpska
- ✓ Медицински преглед
Journal of the Society of physicians of Vojvodina of the Medical Society of Serbia
- ✓ Биомедицинска истраживања,
Journal of the Faculty of Medicine Foca - University of East Sarajevo

IV КВАЛИТЕТ НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА

Стручни и научни рад професора Марића се темељи углавном на пажљивом и дуготрајном клиничком истраживању из области хирургије, али поједине теме су и из других медицинских области, актуелне и добро познате у свакодневној клиничкој пракси. Све то доприноси утиску да је аутор, с обзиром на установу у којој ради и њене потребе, широко образован и оспособљен за велики број хируршких области.

Заједничку карактеристику радова представља оригиналност у избору и извођењу тема које су предмет истраживања и стручно-научна анализа сопственог клиничког материјала. Искреност на основу добре документације је одржива. Скоро по правилу, дискусије у радовима професора Марића су садржајне и храбре, у њима се не бјежи од навођења ставова другачијих према неким проблемима од властитих. Тиме се стиче утисак да је кандидат спреман да своје ставове у рјешавању појединих патолошких проблема прилагоди онима који су успјешнији и онима који имају веће серије. Сви радови имају завидну библиографију што свједочи о информисаности аутора и његовим могућностима да правилно користи литературу.

Његов научни рад обиљежава посебно његова способност да успјешно приказује клиничка стања и појаве које изучава и прати, те налази једноставна рјешења и објашњења кад их описује. Велики број радова професора Марића и сарадника може се без потешкоћа повезати, подијелити, систематизовати у веће компактне цјелине:

- ✓ Онколошка хирургија и терапија бола,
- ✓ Ратне повреде и масовни трауматизам,
- ✓ Клиничка тематика дјечије и абдоминалне хирургије,
- ✓ Интервентне процедуре у кардиологији и ендоваскуларној хирургији,
- ✓ Лапараскопске процедуре у ендокриној и абдоминалној хирургији.

Његов научни рад неодвојив је од његовог педагошког рада, у свим радовима у којима је био ментор инсистира на досљедном поштовању писања научног рада са неколико изузетака.

Из већег броја магистарских теза и докторских дисертација произашао је одређени број добрих, стручних и научних публикација. Све је ово резултат индивидуалног рада са

сваким кандидатом, који је на тај начин увођен у научни рад. Као посљедица тога, већи број најбољих његових студената добили су прилику да раде на Медицинском факултету и Универзитетској болници, а неки од њих су већ магистрирали и докторирали.

Професор Марић до сада има 191 стручно-научни рад у међународним и националним часописима и зборницима са научних скупова. Поред магистарске и докторске тезе, објавио је 21 рад у форми монографија, поглавља у монографијама, уџбеника. Један број радова видљив је у бази података.

Магистарска теза је његов оригиналан рад у коме је аутор покушао експерименталним и клиничким истраживањем дати свој скроман допринос у разрјешењу акутног збивања у илеоцекалној регији код дјете. Докторска дисертација је допринос хируршкој пракси и санитетској тактици, која је обрадила огроман клинички материјал ратних повреда са стручно-научног аспекта у специфичним условима ратовања и збрињавања повреда на једном мјесту.

Сви теоретски - научноистраживачки радови - пројекти имају своју вриједност, само ако су примјењиви у пракси и лијечењу болесника, о томе говоре неколико информација - чињеница.

- ✓ Фоча је ратом изгубила велики број становника, а болница има своју бројну клијентелу и ради без губитака и данас. Знамо да су у рату многе здравствене установе изгубиле смисао свога постојања и да су затваране.
- ✓ Захваљујући примјеном и увођењем нових садржаја, новим модерним просторима, новим технологијама и опреми, младим у рату и послије рата школованим кадровима данас Клинички центар лијечи болеснике из Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, а Медицински факултет школује кадрове из свих република бивше Југославије.
- ✓ Период непрекидног развоја ове установе од почетка грађанског рата до данас траје 25 година и резултат је изузетног рада двојице ентузијаста, проф. др Борише Старовића у току првих 12 година и проф. др Вељка Марића за свих 25 година од почетка рата.

V ОПШТИ КУЛТУРНИ, НАУЧНИ, СТРУЧНИ ЦИВИЛИЗАЦИЈСКИ УТИЦАЈ И УГЛЕД

Професор Марић испољава изузетне педагошке особине у раду са студентима и заслужује изузетно високу оцјену, својим педагошким радом унапређује како практичну тако и теоријску наставу. Његова предавања представљају синтезу савремених медицинских ставова и практичних знања из богатог личног искуства. Едуковао се у земљи и иностранству за увођење савремене методе учења и испитивања студената.

Он је угледан љекар, познати и истакнути хирург са огромним искуством у хирургији, посједује сем знања и велику радну енергију што му омогућава да на најбољи начин рјешава компликоване хируршке проблеме и увијек има рјешење. Модератор је примјене врхунских хируршких процедура и примјењује све дијагностичке и терапијске методе у савременој хирургији. Одликује се пажљивим, хуманим и етичким односом према пацијентима и сарадницима.

Научни и наставни опус професора Марића допуњује општу слику његових изванредних људских особина. Поред тога има испољен смисао и способност за тимски рад, како у стручном, тако и научном раду. Давно је сазнао да су људи највеће богатство и тако се и данас односи. То потврђује и списком пројеката у којима је учествовао, али и бројем коаутора са којима је сарађивао. Почасни је члан Српског лекарског друштва, Хируршке секције.

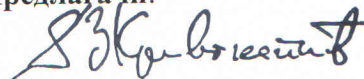
Увидом у списак радова може се закључити да је спектар интересовања професора Марића веома широк. При томе, уочава се његова израженост, информисаност, обавјештеност и за друге теме и области, које су комплементарне са хирургијом, чиме се потврђује висок степен интегрисаности у научно-истраживачку дјелатност уопште.

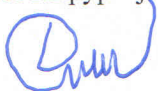
VI ПРИЈЕДЛОГ СТРУЧНЕ КОМИСИЈЕ О ДОДЈЕЛИ ЗВАЊА *PROFESSOR EMERITUS*

Стручна комисија на основу свих претходних анализа цијени да је проф. др Вељко Марић својом научном и образовном дјелатношћу испунио све услове из Правилника о условима и поступка додјелјивања звања *professor emeritus* Универзитета у Источном Сарајеву. Он је угледна личност, редовни професор, дописни члан АНУРС-а, вриједан и предан научник са интелектуалном ширином, наклоњен колективном раду са одговорношћу, што му је омогућило да буде носилац свих других успјешних активности љекара, професора, руководиоца, организатора и друштвеног радника. Он је научним радом стекао значајан научни углед, што свједоче његове књиге и научни радови, има посебне заслуге у ревитализацији и развоју Медицинског факултета у Фочи и Универзитета у Источном Сарајеву, као и Универзитетске болнице - његове наставне базе.

На основу свега изложеног, Стручна комисија са задовољством једногласно предлаже Сенату Универзитета да академику, проф. др Вељку Марићу додијели звање professor emeritus.

Предлагачи:

1. **Академик Зоран Кривокапић**, САНУ
Медицински факултет Универзитета у Београду
Ужа научна област Хирургија
2. **Проф. др Дејан Иванов**, редовни професор
Медицински факултет Универзитета у Новом Саду
Ужа научна област Хирургија

3. **Проф. др Дејан Бокоњић**, редовни професор
Медицински факултет Фоча, Универзитета у Источном Сарајеву
Ужа научна област Педијатрија
